Наше Слово

РІК LXVI № 36 (3343) ВАРШАВА, 5 ВЕРЕСНЯ 2021 РОКУ
ЦІНА – зл. 4,30 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Свято України у Варшаві

Відкриття свята

Леся Шульц

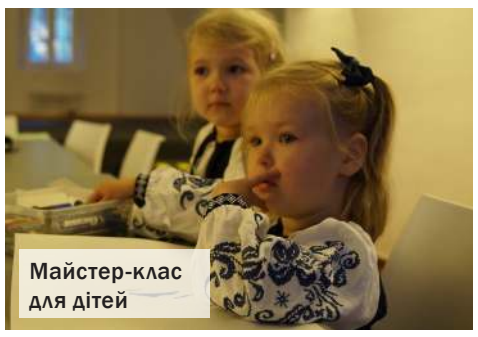

Майстер-клас для дітей

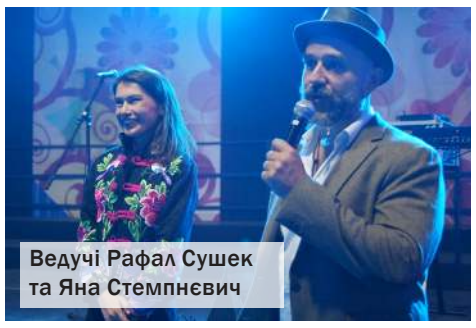

Ведучі Рафал Сушек та Яна Стемпнєвич

Хор «Журавлі»

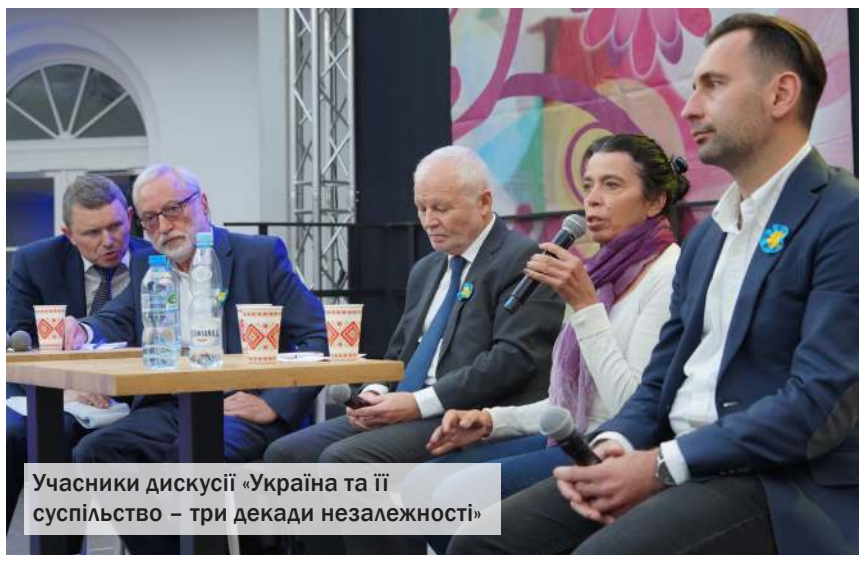

Учасники дискусії «Україна та її суспільство – три декади незалежності»

Під гаслом «30-річчя тисячолітньої України» у центрі мистецтва «Форт Сокольницького» у Варшаві українці та поляки відзначали 30-ліття відновлення незалежності України. Двоє українців отримали почесну відзнаку «За заслуги перед Варшавою («Odznaka Honorowa Zasłużonego dla Warszawy»).

Двір історичної будівлі «Форт Сокольницького» 29 серпня ледве вмістив учасників заходу. Він розпочався виконанням державних гімнів Польщі та України. «Ще не вмерла України» заспівав чоловічий хор «Журавлі». Привітала гостей, зокрема, Данута Куронь – голова Освітнього фонду Яцека Куроня:

«Дорога Україно! Для людей, які з тобою дружать, день, коли відроджена і об'єднана Україна оголосила світові про свою незалежність, є великим святом. Розірвані кордонами імперії і колонізовані століттями, ви стали господарями своєї землі 30 років тому. Роки праці, боротьби та страждань досягли апогею. Українське суспільство завдячує цим самим собі, своїм безперервним прагненням до незалежності, своїй відповідальності за збереження історичної пам'яті, формування мови та розвиток культури, збереження національних традицій та ідентичності, а також за вірність своїй духовній спадщині», – наголосила Данута Куронь.

Вона нагадала, що 30 років незалежності України були дуже важким періодом, коли не було можливості спокійно побудувати стабільну, демократичну державу. «Ми захоплюємося вашою постійною готовністю йти на жертви. Разом із тобою, Україно, ми оплакуємо тих, хто віддав своє життя», – сказала голова Фонду. Людей, які загинули у боротьбі за волю України та під час війни на Сході, учасники свята вшанували хвилиною мовчання.

Під час офіційних промов присутні не лише говорили про історичний аспект державного свята України, а й апелювали до майбутнього. Віцемерка Варшави Рената Казновська назвала 30-ліття незалежності «історичним тріумфом справедливості» та звернула увагу на співпрацю і дружбу українців та поляків. «Тішуся, що ви обрали Варшаву своєю домівкою. Бажаю вам, аби ви добре почувалися у нашому спільному домі, нашому місті. А Україні зичу лишатися на шляху незалежності та боротися. Маю надію, що невдовзі зустрінемося у нашому більшому спільному домі, яким є Європейський Союз», – підкреслила Рената Казновська.

У відповідь прозвучали слова посла Андрія Дещиці, який заявив, що Україна не змінить свого європейського вибору: «За нього загинули наші громадяни на Майдані, й наші бійці у війні з Росією». Дипломат наголосив, що Україна зробить усе, аби опинитися у «великій європейській родині». Андрій Дещиця також згадав про усіх людей у Польщі, які відзначають та організовують заходи з нагоди 30-ліття незалежності. «Ви щоденно пам'ятаєте про Україну, славите її. Хочу вам подякувати за важку щоденну роботу у популяризації культури, традиції та історії. Дякую також за те, що зближуєте польський та український народи», – додав посол.

Під час свята двоє українських мешканців столиці отримали почесну відзнаку «За заслуги перед Варшавою». Перша з них – Мирослава Керик, голова фонду «Наш вибір», яку депутати міської ради вшанували за допомогу українським мігрантам, що проживають у польській столиці.

2.

eprasa.pl 69c3eff489

ПОДІЇ

Фото автора статті

▲ Воїнам вклоняються: Мирослав Скірка, Мирослав Купич та Юрій Рейт

Вшанування пам'яті воїнів Армії УНР у столиці

24 серпня з нагоди Дня Незалежності України на православному кладовищі на варшавській Волі відбулася церемонія вшанування пам'яті бійців Армії Української Народної Республіки. У врочистостях взяли участь духовенство, представники української громади та посольства, Об'єднання українців у Польщі, місцевої польської влади. Долучились до вшанування і делегації Сил спеціальних операцій Збройних сил України та Українського інституту національної пам'яті.

Захід розпочався з гімну, який виконав український чоловічий хор «Журавлі». Опісля відбулася спільна молитва, яку очолили православні священники, та покладення квітів до пам'ятника борцям за волю України.

У заході взяв участь Ярослав Шостаковський, депутат варшавської міської ради. Він нагадав, що Польща першою у світі визнала незалежність України, і що останні тридцять років були періодом доброї співпраці між двома народами, а також між поляками та українцями в самій Варшаві.

«Я бажаю всім нам, щоби ця співпраця завжди була для нас дороговказом», – заявив Ярослав Шостаковський. Він також побажав українцям перемоги у війні з Росією.

До сьогоднішньої ситуації на Сході апелював і Мирослав Скірка, голова Об'єднання українців у Польщі.

«Ми усвідомлюємо: нині ті, що стоять на лінії фронту, несуть найбільший особистий тягар того, щоб Україна була незалежною державою, але й того, аби Росія не наблизилася до нас, до Польщі», – зазначив голова Об'єднання.

Він нагадав, що тільки діючи разом, поляки та українці є сильними: «Завжди, дозволивши комусь нас розділити, ми несли втрати. Так було після 1920 і 1939 років. Тому, якщо ми хочемо дивитися у майбутнє, то не можемо дати нікому, жодній ідеології, жодному сусідові, нас розсварити».

На потребі співпраці між поляками та українцями наголосив також Павло Подобєд, заступник начальника управління інституційного забезпечення політики національної пам'яті Українського інституту нацпам'яті. Він подякував Польщі за підтримку.

«Я впевнений, що поляки є тією нацією, що завжди підтримає Україну та українців, навіть якщо решта союзників відвернеться і буде готова торгуватися з Москвою, вести перемовини про економіку чи розвиток дипломатії. Я вдячний за це, бо поляки завжди підставлять плече. Вони чудово усвідомлюють, що свобода потребує не лишень квітів, молитви, але й крові. Насамперед ворожої крові», – сказав Павло Подобєд.

За вагомий особистий внесок у збереження української військової спадщини у Польщі та з нагоди 30-ї річниці незалежності підполковник ЗСУ Олексій Никифоров відзначив подяками від міністра оборони України представників польської та української громад, які опікуються українськими місцями пам'яті у Польщі. Серед них – голова ОУП Мирослав Скірка, член ради Громадської ініціативи з догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві Юрій Рейт та голова Товариства українців – політв'язнів і репресованих у Польщі Олександр Стець.

Організували урочистості Посольство України, Об'єднання українців у Польщі та Громадська ініціатива з догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві. ■

Павло ЛОЗА

Від редакції: Подяку від Міністерства оборони України отримав також заступник головного редактора «Нашого слова» Павло Лоза. «За вагомий особистий внесок у збереження української військової спадщини, формування позитивного іміджу України, активну громадянську позицію та з нагоди Дня незалежності України», – йдеться у документі. Павло Лоза систематично висвітлює на сторінках нашого видання, а також особисто допомагає під час подій, пов'язаних з відновленням українських місць пам'яті.

Продовження з 1 сторінки

Другим відзначеним представником української громади став Юрій Рейт, член ради Громадської ініціативи з догляду за могилами воїнів УНР у Варшаві, якого міські депутати оцінили за збереження та відновлення поховань на Православному цвинтарі на Волі.

Звичайно, не бракувало й музичних виступів. Учасники свята мали нагоду послухати українські пісні у виконані згаданого хору «Журавлі», співану поезію, яку представили сестри Галина та Леся Тельнюк, а також дует української вокалістки Лесі Шульц та польського музиканта Тома Горна.

У межах святкувань відбулася дискусія «Україна та її суспільство – три декади незалежності». У ній взяли участь дослідниця в галузі українознавства Олександра Гнатюк, колишній польський прем'єр-міністр Ян-Кшиштоф Бєлецький та спеціальний гість з України – Йосиф Зісельс, колишній дисидент та голова Асоціації єврейських громадських організацій. Зустріч модерував Адам Бальцер. У програмі була також виставка, присвячена 30 рокам незалежності, та покази короткометражних фільмів. На наймолодших учасників свята чекали майстер-класи. Відвідувачі «Форту Сокольницького» могли придбати зразки українського народного ремесла, книги тощо.

Серед гостей свята були посол Андрій Дещиця, віцемерка Варшави Рената Казновська, бургомістр району Жолібож Павел Міхалець, депутати міської ради Ярослав Шостаковський та Беата Міхалець, голова Освітнього фонду Яцека Куроня Данута Куронь, публіцистка та активна діячка польсько-українського діалогу Іза Хруслінська, засновник ініціативи «Ukraina30.pl» Кшиштоф Становський та інші.

Організаторами свята були: Об'єднання українців у Польщі, фонд «Наш вибір», Освітній фонд Яцека Куроня. Співорганізували захід адміністрація варшавського району Жолібож, кінофестиваль «Україна» та столична влада. ■

Павло ЛОЗА
Фото автора статті
Фото з архіву хору «Журавлі»

Український пікнік:
співи, танці та 30 кг торту

Суботнього вечора 28 серпня на одній із вуличок столичної дільниці Мокотів грала музика і було весело та галасливо. Тут, на подвір'ї Консульського відділу Посольства України в Польщі (Малчевського 17), пройшов Український пікнік на честь 30-річчя незалежності нашої держави.

Ігор Заріцький

Захід відкрив посол України Андрій Дещиця, пролунав гімн і почав співати львівський гурт «Wszystko», який розважав гостей увесь вечір. Тут можна було почути і «Червону руту», і «Файне місто Тернопіль», і «Шампанські очі» – під них невтомно танцювали як дорослі, так і діти. Присутні частувалися смачними стравами від ресторану «U sióstr» та кавою від «Dobro&dobro», майстер-класи для дітей проводила школа «Материнка».

На заході були як представники української громади, так і наші польські друзі, як-от директорка кінофестивалю «Ukraina!» Беата Бєронська-Лях або публіцистка Іза Хруслінська. Було також багато батьків з дітьми, що бавилися на газонах, гралися з синіми та жовтими кульками. «Я прийшов сюди, щоб показати своїм дітям Україну», – сказав один із гостей. Подія була напівзакритою, потрапити сюди можна було не за окремим запрошенням, але за попередньою реєстрацією.

Наприкінці пікніку на великому екрані демонструвалися невеличкі відеофільми від кінофестивалю «Ukraina!». Цього року у листопаді фестиваль стартує вже вшосте. Так, 12-18 листопада відбудуться покази у варшавській «Кінотеці»», а 11-21 листопада фільми можна буде побачити онлайн.

Фінальною нотою заходу стала презентація шедевру кулінарного мистецтва – 30-кілограмового торта на 30-річчя незалежності – від відомого українського кондитера та шоколатьє Ігоря Заріцького, засновника школи кондитерського мистецтва Warsaw Academy of Pastry Arts. Синьо-жовтий торт вінчала шоколадна мапа України, яка складалася з візерунків вишиванок різних регіонів та була прикрашена квітками. За словами автора шедевру, торт створювався цілу добу: «Його смаки – це легка простота: гарбузове насіння, вишня та вершки – все питомо українське, також в ньому мало цукру, щоб не був дуже солодкий. Сама мапа України важить 7,5 кг і її можна потім зберігати окремо як скульптуру». Це не найбільший рекорд кондитера, його максимум – це 130-кілограмовий торт, але і 30 кг виглядали вражаюче. Зрештою, ніхто не пішов зі свята без шматочка цього солодкого десерту. ■

Тетяна ДАНЮЧЕНКО
Фото авторки статті

eprasa.pl 69c3eff489

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Очільники польських міст привітали українців з річницею незалежності України

Українців з 30-літтям незалежності України привітали, зокрема, мери Познані, Кракова, Вроцлава, Любліна, Бидґоща, Ґданська, Кєльц. Свої вітання з нагоди державного свята України вони опублікували на фейсбук-сторінках та на ютубі.

Яцек Сутрик, мер Вроцлава

«Дорогі українки та шановні українці, любі друзі! Сьогодні важливий день, день незалежності вашої країни. Рівно 30 років тому Україна знову стала суверенною, вільною та незалежною. Я пишаюся, що понад 100 тисяч її громадян обрали Вроцлав своїм новим домом. Я знаю, що вам тут добре, і деякі з вас планують назавжди пов'язати своє життя з нашим містом, тому я радий, що у Вроцлаві буде створене Генеральне консульство України. Дорогі друзі, я бажаю вам миру, сили та надії на шляху до ще кращого майбутнього! Вітаю з Днем Незалежності України!».

Яцек Яськовяк, мер Познані

«Дорогі українки та українці, прийміть мої щирі привітання з нагоди 30-річчя незалежності! Ми поділяємо з вами одні й ті ж цінності: відкритість, толерантність та свободу. Багато років Познань активно співпрацює з українськими містами. Ми бачимо, наскільки динамічно розвивається Україна, і віримо, що попереду у вас світле майбутнє! Я також хотів би привітати вас, дорогі харків'янки та харків'яни, із Днем міста, який ми вчора святкували! Я радий, що Харків і Познань є містами-побратимами, і впевнений, що ця співпраця надалі буде активно розвиватися. Усього найкращого!».

Александра Дулькевич, очільниця Ґданська

«Дорогі друзі-українці! Від себе особисто та від імені ґданщан і ґданщанок прийміть найкращі вітання з нагоди 30-ї річниці відновлення незалежності України. Це ваше величезне досягнення. Ґданськ і Польща радіють разом із вами. Ми відчуваємо символічну спільність наших доль, адже саме з Ґданська рівно 40 років тому під час з'їзду «Солідарності» світ отримав послання до людей праці Східної Європи. Польща була першою країною, що визнала незалежність України.

Сьогодні, через 30 років складних реформ, Україна, що стоїть перед лицем постійної загрози і веде війну за свою територіальну цілісність, є для нас особливо близькою. Ми захоплюємося вашою цілеспрямованістю у прагненні до подальшої демократизації та членства у Євросоюзі. Бажаємо вам успіхів на цьому важкому шляху і сподіваємося на постійний розвиток нашої співпраці».

Слід додати, що Александра Дулькевич взяла участь у відзначеннях Дня Незалежності, які відбулися 24 серпня у сквері Хрещення Русі-України біля греко-католицького храму у Ґданську (*на фото*). У врочистостях взяли також участь о. Володимир Кущай, Олександр Плодистий – консул України, члени Поморського відділу ОУП та інші.

Рафал Бруський, мер Бидґоща

«30 років тому український парламент прийняв декларацію незалежності. Україна стала вільною. Я надіслав листи вітання нашим друзям із міст-партнерів – Черкас та Кременчука. Я окремо звернувся до жителів Бидґоща, які приїхали до нашого міста з України. Я радий, що ви з нами, у Бидґощі, відкритому та толерантному. Я бажаю, щоб Україна послідовно прямувала до зрілої демократії, що дозволить їй зайняти своє місце у європейській спільноті демократичних держав. Можу запевнити вас у моїй симпатії до всіх тих, для кого сьогоднішнє святкування займає особливе місце в серці та пам'яті».

Кшиштоф Жук, мер Любліна

«Дорогі українки й українці, мешканці Любліна! 24 серпня 1991 року Україна здобула незалежність. Ми пишаємося тим, що саме Польща першою визнала появу української держави. Сьогодні, у 30-ту річницю незалежності України, від себе та від імені мешканців нашого міста я хочу побажати щастя і добробуту всім українкам і українцям, які проживають у Любліні. Тішуся, що ви вибрали його містом свого навчання, праці, життя. Дякую за те, що ви з нами, що робите великий внесок в економічне, громадське та культурне життя. Ваша присутність робить Люблін відкритим європейським містом, яке у 2023 році стане молодіжною столицею Європи.

Дедалі більше українців приходить до бібліотек, щоби читати або брати участь у культурних заходах. Саме тому ми вирішили передати Міській публічній бібліотеці перші кілька десятків книжок українською мовою, які будуть доступні у філії №18 на вул. Глибокій. Там же можна побачити виставку «День народження сусідів» з нагоди 30-річчя незалежності України. Запрошую всіх читачів, зокрема й тих, хто вивчає українську мову, користуватися цим україномовним фондом, пізнаючи культуру та літературу наших сусідів».

Мер Любліна записав також відеопривітання, які розмістив на своїй фейсбук-сторінці:

«Ми захоплюємося вашою стійкістю та безперервною готовністю захищати Батьківщину. У День Незалежності ми бажаємо Україні та вам багатьох друзів і солідарних союзників. А Європі та світу – щоби швидкий вступ України у європейські та євроатлантичні структури зміцнив мир. Усього найкращого!», – сказав Кшиштоф Жук.

Яцек Майхровський, мер Кракова

«День Незалежності України, найважливіший день для громадян України, також близький серцю Кракова. У цей час ми думаємо про наших численних українських друзів. Ми з гордістю і радістю згадуємо щораз більшу українську спільноту у нашому місті (...). Шановні сусіди, дорогі друзі! З нагоди 30-ї річниці незалежності України прийміть від нас усіх, жителів Кракова, привітання та найкращі побажання. Від усього серця бажаємо вам щастя, процвітання, добробуту, миру та стабільного розвитку вашої прекрасної Батьківщини».

Богдан Вента, мер Кєльц

«30 років тому українці обрали право на самовизначення та незалежність, проголосивши демократичні принципи політичного, економічного та соціального розвитку. Цей час був сповнений викликів, з якими ви змогли впоратися завдяки своєму непохитному духу, талантам і любові до свободи. Тому, висловлюючи найкращі побажання з нагоди сьогоднішнього свята, я зичу вам миру, здоров'я, добробуту та оптимізму. Нехай у День Незалежності України у ваших домівках панують радість, любов та порозуміння. Я також вірю, що завдяки злагодженій та добросусідській співпраці Польща та Україна зміцнять своє партнерство та позиції у світі».

Добірку відео, де звучать привітання від мерів міст Кракова та Кєльц, оприлюднило на своєму ютуб-каналі Генеральне консульство України у Кракові. На ньому можна почути також вітальні слова від маршалків Малопольського, Опольського, Сілезького воєводств.

Фото з Вікіпедії, фейсбук-сторінок мерів міст та скріншот з ютуб-каналу Генерального консульства

Зібрав Павло ЛОЗА

Ґданськ відзначив 30-ту річницю відновлення незалежності України

24 серпня біля пам'ятника князю Володимирові, що знаходиться поруч із греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, громада зібралася, щоб відсвяткувати 30-річчя відновлення незалежності України. Організатором свята був ґданський гурток Об'єднання українців у Польщі.

Зі вступним словом виступили новопризначений консул Олександр Плодистий та заступник голови гуртка ОУП Роман Михалик. Гості свята – очільниця міста Александра Дулькевич та директорка початкової школи № 57 Анна Лістевнік також теплими словами привітали Україну із Днем Незалежності. Дулькевич побажала успіхів на важкому шляху до демократії та членства в Євросоюзі, а також висловила слова підтримки і готовність до співпраці.

Ведучою свята була професорка Ґданського університету Марта Коваль, а учасницями художньої частини дійства стали Іванка Кушина з віршем «В казематі» Тараса Шевченка, Богдана Радченко з піснею «Україна – це ти», а також Христина Груховська, яка свій виступ присвятила загиблим за волю України та їхнім матерям.

Більше про захід дивіться у нашому відеорепортажі за посиланням, просканувавши QR-code

Юрій ЗАБІЯКА

eprasa.pl 69c3eff489

30-ЛІТТЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Відновлення, а не здобуття:
нові акценти незалежності України на 30-ту річницю свята 24 серпня

Україні випало відзначати 30-ту річницю незалежності у часи пандемії та непростої ситуації на міжнародній арені, коли описати це можна фразою із молодіжного сленгу «усе несеться». Напередодні свята у Києві провели установчий саміт Кримської платформи із безпрецедентною кількістю міжнародних гостей; на фоні цього тривала евакуація із Афганістану, де якраз в середині серпня захопив владу «Талібан» – а Україна стала однією із тих держав, яка вивозить не лише своїх громадян, а допомагає врятуватися і представникам інших держав. Можна собі уявити графік дипломатів та військових у цих умовах.
І свято незалежності у такі часи нам багато чим запам'ятається.

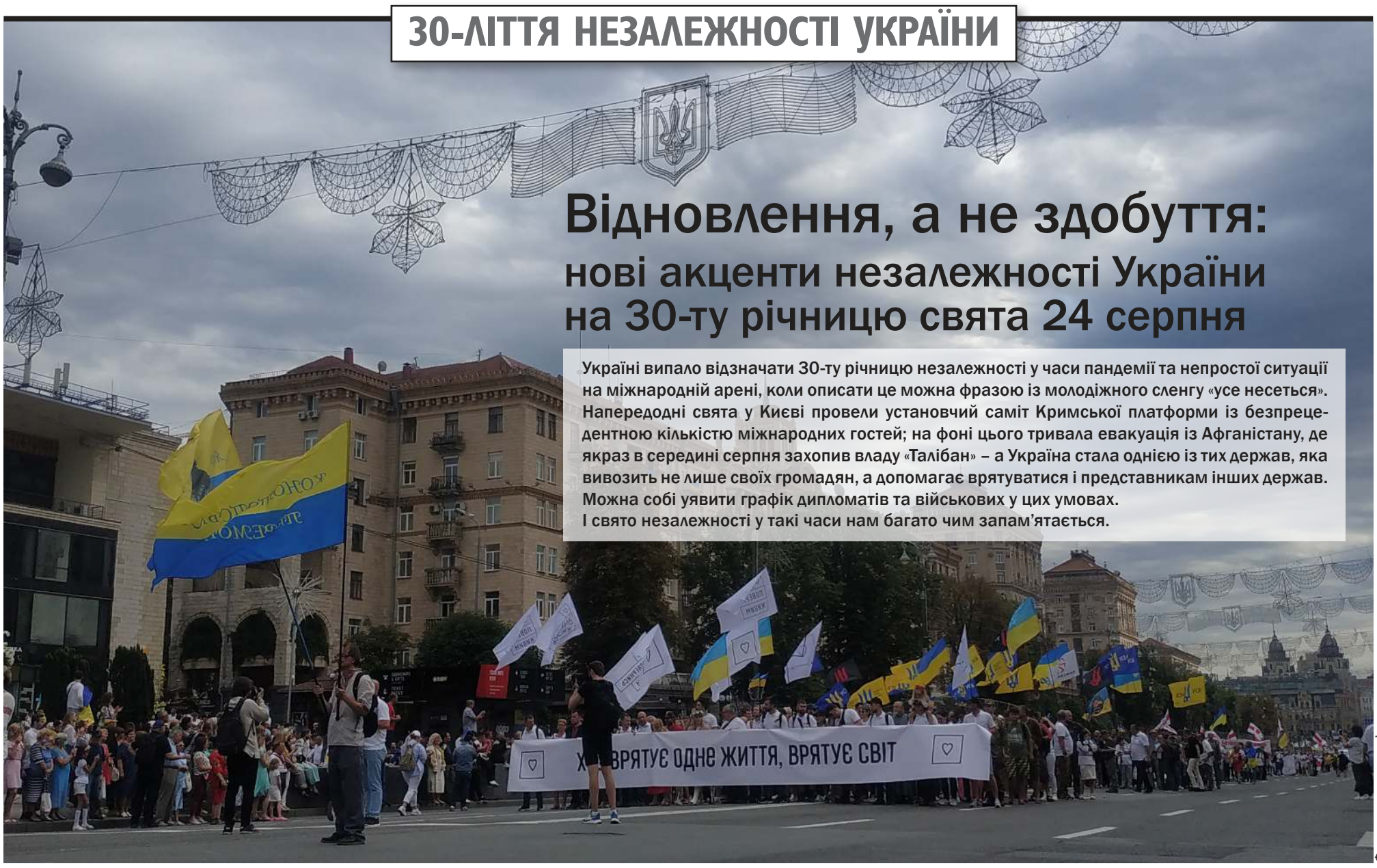

Фото авторки статті

Союзники України на київському параді

Передусім влада повернула військовий парад. У 2019 році, ставши президентом, Володимир Зеленський від нього відмовився, а 2020 року святкування були менш масштабними ще й через пандемію. Міністр оборони Андрій Таран перед святом пояснював, що формулу проведення військових парадів в Україні змінять.

«Дуже символічно, що цього року, на 30-ту річницю незалежності, ми відходимо від радянської системи організації парадів, залишаємо «совковість» у минулому. Цього року сценарій проведення всього святкування і військового параду як окремого його елемента на Хрещатику буде іншим. Вперше за роки незалежності України не буде об'їзду військ, привітання кожної коробки окремо. Це залишилося хіба що в Росії, яка здійснює проти нас збройну агресію. Я вважаю, що це серйозна демонстрація прихильності стандартам НАТО», — заявив Андрій Таран на одній із репетицій параду.

Цього разу у параді взяли участь не лише українські війська, а й представники США, Литви, Латвії, Польщі, Чехії, Фінляндії, Словаччини, Данії, Грузії, Молдови, Естонії, Великобританії. Уперше виступив також міжнародний зведений оркестр, який виконав «Оду до радості». Українські війська представляли ветерани АТО та ООС, курсанти військових освітніх закладів, різноманітні підрозділи піхоти, органів внутрішніх справ. А також – прикордонники, окремі колони жінок-військових, кінологи зі своїми собаками. В Одесі проходив парад на воді спільно з кораблями НАТО, у Києві Військово-морські сили можна було побачити на Дніпрі.

Ще однією родзинкою заходу була демонстрація військової техніки — передусім найновіших розробок — та авіації. Вони спричинили у Києві ажіотаж іще до свята, оскільки три дні їх можна було побачити в місті на репетиціях. Так, на День Незалежності Хрещатиком проїхали броньовані автомобілі, ракетні комплекси та вогневі установки, комплекси радіоелектронної боротьби і танки, а пролетіли — вертольоти, патрульні літаки, винищувачі та штурмовики. На завершення низько над будинками пролетіла «Мрія» — найбільший у світі вантажний літак, який розробили у київському конструкторському бюро імені Антонова. Її нечасто можна побачити вживу, і натовп вітав появу літака криками і оплесками. До слова, «Мрія» — це саме той літак, який на початку пандемії розвозив у різні країни замовлені ними засоби індивідуального захисту. Прилітав він і до Варшави, тоді біля аеропорту також збиралися люди, щоб подивитися на нього, а в інтернеті зробили пряму трансляцію посадки повітряного судна.

Разом із Володимиром Зеленським на парад прийшли високопосадовці Литви, Латвії, Швейцарії, Естонії, Чехії, Північної Македонії та інших країн. Польщу представляв президент Анджей Дуда. Прикметно, що Зеленський, розпочавши промову, відзначив те, про що останніми роками дедалі більше говорять в Україні, — що 1991 року відбулося саме відновлення незалежності після років радянської де-факто окупації.

«Ми – молода країна з тисячолітньою історією. Ми будуємо свій дім на землі, де жили й будували наші предки. Ми не в гостях і не в приймах. Ми – молода родина зі славетної династії Київської Русі-України. З роду засновників, з роду хрестителів, з хороброго роду, з мудрого козацького роду. Ми не сироти і не знайди – ми нащадки могутньої країни, яка була центром Європи. Але ми маємо не лише почуватися відповідно, а й поводитися», — заявив Зеленський. Досить багато часу приділивши у своєму виступі історичним фактам, він наголосив, що усе це показує — 1991 року Україна не з'явилася на політичній мапі світу нізвідки. Опісля згадав майбутній вступ до НАТО та Євросоюзу, а також — про мешканців України різних національностей, перерахувавши їхніх представників: кримських татар, караїмів, кримчаків, білорусів, молдаван, болгарів, угорців, румунів, поляків, євреїв, вірмен, греків, ромів, грузинів тощо. Зеленський наголосив, що усі вони – громадяни України.

«Ми боремося за своїх людей на окупованих територіях, бо можна тимчасово окупувати землі, але неможливо окупувати любов людей до України», — підсумував Зеленський. Загалом із точки зору змісту та акцентів ця промова відрізнялася від того, з чим він виступав раніше — і на попередніх святкуваннях Дня Незалежності, і під час, наприклад, новорічних привітань. Так, 24 серпня минулого року він також згадував про війну та об'єднання, але було й багато «порожньої» риторики із підручниковою символікою на кшталт «Україна — мама, а українці — її діти», скинутими докупи відомими локаціями різних міст, національних регіональних страв — усе це звучало хаотично. 31 грудня 2019 року Зеленський звернувся до громадян зі словами, що пізніше стали вірусними у мережі, викликали неоднозначну реакцію та багато обурливих коментарів: «яка різниця, як названа вулиця, якщо вона заасфальтована». Якщо порівняти риторику президента дворічної давнини і нині — різниця стає помітною.

Учасники параду та глядачі вшанували хвилиною мовчання загиблих на фронті. Поки у Києві всі святкували, обстріли на Донбасі не припинялися – тільки за 22, 23 та 24 серпня росіяни вбили трьох українських військових.

Зеленський вручив низку державних нагород — перші з них також були посмертними. Окрім військових, відзначили, зокрема, диригентку Оксану Линів, футбольного тренера Андрія Шевченка, харківського учителя фізики Іллю Гельфгата.

Офіційна частина заходу тривала кілька годин, Хрещатик та Майдан Незалежності у цей час заполонили тисячі людей. Можливо, частково — у зв'язку з круглою річницею, а частково — через військовий парад, але глядачів було чи не найбільше за останні кілька років.

10.

eprasa.pl 69c3eff489

УКРАЇНА

Успішний старт Кримської платформи

Перший саміт Кримської платформи виявився міжнародним успіхом для Києва. Тепер усе залежить від наповнення декларації, підписаної учасниками, конкретним змістом.

Кримська платформа – це перша ініціатива української влади щодо дискусії про майбутнє півострова після його анексії Росією у 2014 році. Як наголошує Київ, це має стати міжнародною частиною зусиль задля деокупації Криму.

У платформі взяли участь 46 учасників: 16 президентів та прем'єрів, 2 голови парламентів, 17 міністрів. Польщу представляв очільник держави Анджей Дуда. Усі країни-члени НАТО, а також 27 членів ЄС вислали свої делегації. Самі ж міжнародні організації представлені були окремо – зокрема, ЄС, НАТО, Рада Європи та ГУАМ (ініціатива Грузії, України, Азербайджану та Молдови). Міністерство закордонних справ наголошує, що Кримська платформа після саміту має стати ініціативою, відкритою для нових членів.

Переговори щодо участі окремих делегацій велися таємно. У МЗС підкреслили, що Росія намагалася чинити тиск на окремі держави, щоби змусити їх відмовитися від запрошення. Кілька місяців тому речниця Кремля Марія Захарова пригрозила санкціями проти країн, що приєднаються до української ініціативи.

Росія перед самітом запровадила персональні санкції проти голови Міністерства закордонних справ України Дмитра Кулеби і секретаря Ради національної безпеки та оборони Олексія Данілова.

Сильний сигнал

Саміт розпочався з виконання співачкою Джамалою пісні «1944», з якою вона здобула у 2016 році перемогу на Євробаченні. У творі розповідається про трагічну історію депортації кримських татар за наказом Йосипа Сталіна.

Відкриваючи захід, Володимир Зеленський наголосив, що протягом семи років після анексії Росія перетворила Крим із курорту на військову базу та територію, «де грубо і системно порушуються права та свободи людини». Президент підкреслив, що у кримському питанні Україні потрібна «дієва підтримка на міжнародному рівні, на новому рівні».

Прем'єр-міністр Денис Шмигаль звернув увагу, що анексія півострова залишається викликом для світу, адже «руйнує систему міжнародної безпеки». Він також зазначив, що фінансові втрати України у зв'язку з діями Росії склали понад 100 млрд доларів.

Посланниця президента США, міністерка енергетики Дженніфер Ґранголм, заявила: «Кримська платформа донесе до всіх, що Крим – це Україна, і що Росію треба притягнути до відповідальності за її агресію».

«Сьогоднішня зустріч для нас є приводом сказати чітко: ми не байдужі до питання Криму. Ніхто з нас, тут присутніх, не буде байдужим до зневаги міжнародного права і територіальної цілісності України... Не будемо байдужими до беззаконного затримання, депортації, тортур», – так сказав президент Польщі Анджей Дуда. На завершення він додав: «Крим – це Україна, знають це всі, хто зібрався сьогодні у Києві».

Британська міністерка з питань європейського сусідства Венді Мортон зазначила, що Кримська платформа має всі шанси стати інструментом, який дозволить притягти Росію до відповідальності.

Заступник генерального секретаря НАТО Мірче Джоане підтвердив, що Північноатлантичний альянс не визнає анексію півострова.

Лідер кримськотатарського народу Мустафа Джемілєв назвав захід «променем надії». «Є у кримських татар така приказка: „Царство шакалів триває до тих пір, поки не прокинуться і не піднімуться леви". Ми дуже сподіваємося, що світова спільнота все ж дуже скоро стане на ноги, щоби на нашій землі панувало право, а не груба сила», – підкреслив Джемілєв.

За підсумками саміту всі учасники підписали спільну декларацію. Президент Зеленський заявив, що завдяки цьому документові «уперше на міжнародному рівні Росію визнали державою-окупантом», тому, відповідно до міжнародного права, їй слід негайно припинити порушення прав людини на півострові. Наразі в російських в'язницях перебуває понад 100 кримських татар, звинувачених у приналежності до терористичних організацій. На думку правозахисників, ці обвинувачення мотивовані політично. Також від переслідувань потерпають українські активісти та журналісти.

Питання півострова та Кримської платформи додатково обговорювали президенти Польщі та України на зустрічі після саміту. Дуда запевнив Зеленського, що РП збирається активно піднімати питання відновлення територіальної цілісності і суверенітету України під час свого головування в ОБСЄ у 2022 році.

Шлях до саміту

На думку BBC, яке послалось на свої джерела у фракції «Слуга народу», Зеленський вирішив приділити більше уваги питанню Криму після розмови з Владіміром Путіним у грудні 2019 року на нормандському саміті. Готуючись до тієї зустрічі, Зеленський заявив, що підніме цю тему у перемовинах із російським президентом.

Перед самітом президент України дав спільні інтерв'ю американському «Time», французькій «Le Monde», німецькому «Der Spiegel» та польській «Gazeta Wyborcza».

«Я сам був здивований, що на мінських зустрічах навіть до порядку денного нарад не включене питання Криму. Пізніше я запитав, де взагалі про нього говорять... Мінськ можна оцінювати по-різному, але це принаймні певний майданчик для перемовин. А питання півострова не обговорювалося у міжнародному форматі упродовж останніх п'яти років. У такий формат могли б увійти Україна, Росія, США. На саміті я поставлю питання: чи можна говорити про Крим у цьому колі; якщо ні, я хочу, щоби ми розробили ще якусь можливість. Це наша територія, ми хочемо, щоб вона повернулася до нас», – сказав тоді Зеленський.

У відповідь на ці слова речник Кремля Дмітрій Пєсков заявив, що під час зустрічі лідерів нормандської четвірки розмов про статус півострова не було. На саміті в Парижі спроба включити кримське питання до переговорів не була зрозуміла. Але це лише підтвердило заклик Зеленського: воно повинно повернутися на міжнародну арену.

Слід згадати, що попередник Зеленського, Петро Порошенко, також намагався створити міжнародний формат для перемовин про Крим «Женева плюс», але це не вдалося здійснити.

Зеленський займався цією проблемою більш систематично, на початку 2020 року замовивши Міністерству закордонних справ розробку відповідної концепції. У цьому допомогла колишня заступниця міністра інформаційної політики Еміне Джапарова, яка запропонувала владі започаткувати ініціативу для обговорення Криму на різних рівнях та ініціювати її на саміті навесні 2019 року. Але тоді тривала виборча кампанія. У травні 2020-го Джапарову призначили заступницею міністра закордонних справ, а її ідею взяли до реалізації.

Тепер – час конкретики

«Кримська платформа – це своєрідна парасолька, формат, який дозволить усім учасникам об'єднатися навколо однієї теми – повернення Криму в Україну. Тут немає простих рішень, ми повинні готуватися до довгого, важкого шляху в умовах російської дискредитаційної діяльності», – сказала заступниця міністра перед самітом.

І вона, й інші представники української влади, які брали участь у підготовці до заходу, зазначали, що мова йде не лише про заяви політичного характеру, а й про конкретні дії окремих учасників платформи в майбутньому. Однією з ініціатив є створення міжнародної мережі експертів для реалізації аналітичних та дослідницьких проєктів. Але наразі чиновники не конкретизують, про що може йтися. Цим мають займатися самі експерти.

Тим часом у Києві відкрили офіс Кримської платформи, і кожна країна-учасниця цієї ініціативи має призначити туди своїх представників.

Кремль назвав саміт «антиросійською акцією». Зеленський, зі свого боку, заявив, що платформа також відкрита для самої Росії, щоби вона могла виправити свою «історичну помилку».

«Я обіцяю, що у декларації саміту, яка засуджує анексію Криму, завжди буде рядок для підпису представника Російської Федерації. Думаю, що цей підпис буде останнім на останньому саміті Кримської платформи в Ялті», – заявив Зеленський. ■

Петро АНДРУСЕЧКО,
Київ

ПУЛЬС УКРАЇНИ

Анджей Дуда з Володимиром Зеленським обговорили російську агресію, «Північний потік – 2» та потяг між Києвом та Варшавою. Президент Польщі Анджей Дуда зустрівся з президентом України Володимиром Зеленським на полях інавгураційного саміту Кримської платформи.

Польща планує активно порушувати питання відновлення територіальної цілісності та суверенітету України під час свого майбутнього головування в ОБСЄ, – зазначив Дуда. Зеленський запропонував спільні кроки щодо протидії агресивним діям Росії, зокрема в інформаційній сфері.

Серед інших обговорюваних тем – напруга в регіоні, яку створюють російські навчання «Захід-2021», складне становище на кордонах обох країн з Білоруссю, події в Афганістані та евакуація своїх громадян із цієї країни.

Особливу увагу президенти приділили проєкту «Північний потік – 2».

«Проєкт «Північний потік – 2» ми розглядаємо передусім як безпекову загрозу. Тому маємо спільно працювати над тим, щоб не допустити його запуску. Це – в інтересах енергетичної безпеки Європи загалом», – зазначив Зеленський.

«Лідери держав також обговорили перспективи співробітництва в енергетичній сфері, зокрема спільні проєкти щодо диверсифікації постачання енергоносіїв», – повідомляє пресслужба глави української держави.

Крім того, Зеленський виступив з ініціативою розвитку спільних інфраструктурних проєктів, зокрема запуску швидкісного потяга між Києвом та Варшавою, що кореспондуватиметься зі співпрацею країн у межах ініціативи «Тримор'я».

Анджей Дуда під час свого візиту передав Україні 650 тисяч доз антиковідної вакцини компанії AstraZeneka та іншу гуманітарну допомогу для боротьби з коронавірусом. За його словами, загальна вартість допомоги становить понад чотири млн євро.

Україна евакуювала понад 600 людей з Афганістану. Про це повідомив керівник Офісу президента Андрій Єрмак у своєму фейсбуці. «Крім наших співвітчизників рятували й іноземців – тих, хто опинився у небезпеці. Серед них – журналісти та правозахисники, жінки й діти», – зазначив він.

Україна відгукнулась на звернення інших країн із проханням про порятунок їхніх громадян. Серед них – репортери міжнародних видань, зокрема Globe and Mail, WSJ, USA Today, Stars and Stripes.

«Через напружену ситуацію, що склалась в Афганістані, нашим хлопцям довелося прориватися у місто і так само вертатись в умовах сильної протидії, виводячи цивільних із собою до місця евакуації. Обійшлося без втрат, і всі наші живі та здорові. Операцію було цілком і повністю підготовлено та проведено силами українського Головного управління розвідки», – повідомив Єрмак і додав, що якщо в Афганістані досі перебувають українські громадяни, їх не залишать напризволяще.

Паралімпійські ігри у Токіо. На момент здачі номера до друку наші спортсмени на Паралімпійських іграх завершили п'ятий день змагань, здобувши для України ще дев'ять медалей, дві з яких – золоті. 29 вересня золоті медалі Україна здобула у легкій атлетиці та академічному веслуванні. Загалом збірна України після п'ятого дня змагань здобула 43 медалі, 10 з яких – золоті. Вона займає п'яту сходинку рейтингу.

На основі новинних повідомлень підготувала Христина ЗАНИК

eprasa.pl 69c3eff489

ПОДІЇ

Як у Кракові святкували річницю незалежності України

Рок і фолк, Жадан і Собаки, Ірена Карпа, Соломія Чубай і Гордій Старух, магічна «MAVKA», а ще — майстер-класи на різний смак, вишиванки й витинанки, танець і йога, інші цікавинки і святковий настрій протягом п'яти днів. Саме так завзято відзначали у Кракові 30-ту річницю відновлення незалежності України. Щоб організувати таке масштабне дійство, свої зусилля об'єднали Фонд масових видовищ, «ART-пікнік Слави Фролової», Генеральне консульство України у Кракові, місцевий осередок ОУП, громадські організації.

Цьогоріч український ART-пікнік пройшов у самісінькому серці Кракова — музеї-вежі Барбакан, парку Планти поблизу, центральній площі Ринок, площі Щепанській, Центрі молоді ім. Генріка Йордана і, звісно ж, в українській книгарні-кав'ярні «Нитка» («Nić»). Остання, згідно з назвою, стала своєрідним центром, який пов'язував в одне ціле всі події, що відбувалися протягом п'яти днів. Воно й не дивно, адже це місце — своєрідна штаб-квартира Фонду масових видовищ, який цього року взяв на свої плечі весь організаційний процес.

І вдалося все чудово. Такого розмаїття української активності і цікавих творчих особистостей з України у стислий проміжок часу у Кракові давно (а може, і взагалі) не було. Високий рівень від самого початку задав рок-концерт відомого українського поета і виконавця Сергія Жадана спільно з гуртом «Собаки у космосі». Хто не потрапив усередину Барбакану – підтанцьовував під його стінами назовні разом із перехожими і туристами, які зупинялися послухати український рок.

Наступного дня прихильники літературної творчості Жадана мали змогу поспілкуватися з ним на зустрічі у книгарні «Нитка». Там же відбулися і майстер-клас із креативного письма з популярною українською письменницею Іреною Карпою, а також зустріч із нею для всіх охочих. Такий собі «ковток свіжого літературного повітря» з України. Завершили день черговим концертом від «Creative Group M» — «Вечір української пісні». У наступні дні у різних місцях, зокрема під час концерту на головній площі Ринок, звучали виступи українських гуртів «Лела», «Hylla», піаністів Діани Остролуцької і Віталія Іванова, бандуристок Зоряни Грибовської і Маргарити Сторонянської, чудової виконавиці з України «MAVKA», співака і музиканта Гордія Старуха. Чудовим подарунком став концерт співачки та культурної діячки Соломії Чубай.

Тим часом у Барбакані і книгарні «Нитка» можна було побачити виставку витинанок відомої майстрині з України Дарії Альошкіної, експозицію ілюстрацій до українських книжок. А на Плантах і у Барбакані відбувалися численні майстер-класи для дітей і дорослих — спортивні, танцювальні, мистецькі і навіть гастрономічні.

Думками про те, як пройшли святкування 30-ї річниці відновлення незалежності, з читачами «Нашого слова» поділилися головні організатори і патрони свята.

Генеральний консул України у Кракові В'ячеслав Войнаровський:

Цьогорічне святкування Дня Незалежності України – особливе, оскільки присвячене 30-річчю відновлення незалежності. Звісно, до цієї події ми надзвичайно активно готувалися. Мені дуже приємно відзначити, що це робилося спільними зусиллями

▲ В'ячеслав Войнаровський

Генерального консульства, Об'єднання українців у Польщі, усіх українських громадських організацій. Заздалегідь відбулися зустрічі їхніх очільників з краківською міською радою. Ми провели також кілька таких заходів у консульстві, аби обговорити програму. Спектр подій був дуже широкий – як в межах ART-пікніка, так і поза ним. Наприклад, відкриття виставки «Краса єдності» у Віллі Деціуша. Велика подяка співробітникам Фонду Вілла Деціуша, які є нашими надійними партнерами багато років. Надзвичайно активно допомагала міська рада. Дуже теплими були привітання і мера Кракова Яцека Майхровського, і маршалка Малопольського воєводства Вітольда Козловського, які можна побачити і послухати на вебресурсах консульства.

Краківська міська рада також зробила нам приємний подарунок: національними кольорами України підсвітили один із найулюбленіших пішохідних мостів – кладку Бернатка.

Я дуже тішуся, бо, на мою думку, заходи вдалися, і щиро дякую всім нашим громадським організаціям, окремо – Надії Мороз-Ольшанській, Славі Фроловій, голові краківського осередку ОУП Андрієві Олійнику і багатьом, багатьом українцям, які вкладали душу і серце в підготовку цьогорічного свята.

Слава Фролова, засновниця культурного фестивалю «ART-пікнік Слави Фролової»:

Наш ART-пікнік – щороку інший, не схожий на попередній. Минулоріч була одна локація, тепер нам вдалося попрацювати на п'ятьох. Усі вони були в центрі міста, завдяки чому до проєкту долучалися не тільки ті, хто планував прийти заздалегідь, але і перехожі, люди, які просто гуляли містом. Краків – мультикультурний, тут багато туристів. Їм було цікаво подивитися, що відбувається, вони йшли на звук або якесь дійство. Я маю надію, що їм сподобалося те, що вони побачили, і що вони дізналися про Україну щось нове і позитивне. Цього року в нас було багато музичних виконавців, потужно представлена література, відбулися й виставки витинанок Дарії Альошкіної. Приїхали Соломія Чубай, Ірена Карпа і багато інших

7.

▲ На концерті Сергія Жадана

▲ Сергій Жадан

▲ Ірена Карпа

eprasa.pl 69c3eff489

неймовірно талановитих і цікавих артистів та учасників, уже не кажучи про спортивні й танцювальні події, різні майстер-класи. Як завжди, ART-пікнік об'єднує різні структури та ініціативних людей. Три роки поспіль головним організатором були ми, але тепер цей процес повністю взяв на себе Фонд масових видовищ. Великою мірою завдяки їм ми змогли так широко і якісно, цікаво і різноманітно представити Україну. Дуже важливо було привернути увагу до 30-ї річниці відновлення незалежності, і мені здається, що нам все вдалося. І згуртувати українців, і популяризувати наших людей та культуру. Ну і просто — побачити в Кракові чудових українських митців та показати їх світу теж дуже важливо.

Я хочу подякувати людині, з якою ми давно планували зробити якийсь спільний проєкт, співпрацювали на різних рівнях, але цього року об'єдналися. Це Надія Мороз-Ольшанська. Вона неймовірно крута дівчина, дуже багато робить для українців тут, у Кракові. І мені дуже приємно було з нею працювати. Завдяки Наді і її команді наш проєкт такий багатий і різноманітний, і багато чого не сталося би, якби ми не об'єдналися.

▲ Дарія Альошкіна, Надія Мороз-Ольшанська, Соломія Чубай, Слава Фролова

Надія Мороз-Ольшанська, керівниця правління Фонду масових видовищ:

Це був цікавий досвід. Нам було дуже важливо, щоби до 30-ї річниці відновлення незалежності України у Кракові відбувся захід на високому рівні, аби були цікаві виконавці, щоб вдалося згуртувати різні організації, які працюють для українців. Я вважаю, що у нас це, може, не на сто, але відсотків на сімдесят вийшло. Більшість учасників концертів запрошували ми, Соломію Чубай порекомендувала Слава Фролова. Я дуже хотіла, аби виступили Сергій Жадан і Гордій Старух, бо це дуже цікаві сучасні виконавці, які представляють українську культуру в її неоднозначному форматі, тобто це не так звана «шароварщина». Зі співачкою «MAVKA» ми познайомилися буквально три тижні тому, і це цікаве знайомство теж вилилося у її виступ на концерті 24 серпня на площі Ринок.

Подій було настільки багато завдяки тому, що до святкувань долучилося багато організацій. Наприклад, для мене було важливо, що різні фонди могли провести майстер-класи різноманітних напрямів, бо вони мають досвід роботи в такому форматі.

Ми хочемо і надалі розвивати тенденцію, яку створили, співпрацювати з іншими громадськими організаціями. І головне – підтримувати той рівень, який задали цього разу, і покращувати його.

***

Головними організаторами проєкту «ART-пікнік у Кракові» є Slava Frolova Group та Фонд масових видовищ. Стратегічний партнер — TransferGo. Ініціативу співфінансувала краківська адміністрація. Інші партнери — Музей Кракова, Об'єднання українців у Польщі, фонд «Зустріч», кав'ярня-книгарня «Нитка», Центр молоді ім. Генріка Йордана, фонд «U Work», EDU ART, кінотеатр «Paradox», TCF HUB, креативна агенція «albo.tak», Інститут «Польща-Україна», UA in Kraków, фонд «Aktywna integracja». Заходи відбувалися за сприяння Генерального консульства України у Кракові. ■

Світлана ЛАГУЗ
Фото авторки статті

ПОДІЇ

Фестиваль сучасності і традицій у Вроцлаві

Уже вдруге в столиці Нижньої Сілезії відбувається «Skovoroda Fest», який поєднує прогресивну музику та сучасну українську культуру. Але цього року він набув особливого значення, адже проходив у межах міського святкування та загальнопольської ініціативи «Ukraina 30PL».

Щороку Фундація Україна організовує у Вроцлаві святкування з нагоди Дня Незалежності. Але минулоріч ми вперше відійшли від стандартного підходу і влаштували «Skovoroda Fest». Це захід, який рекламує українську культуру, але водночас є фестивалем творчої співпраці Польщі та України. Поважаючи традиції, ми показуємо культуру сьогодення, – говорить Софія Баянова, спеціалістка з питань PR Фундації Україна.

Вітали Україну та громаду нижньосілезький воєвода Ярослав Обремський, II секретарка Посольства України у Польщі Яна Кривобок, член сеймику Нижньосілезького воєводства Титус Чарторийський, уповноважена мера Вроцлава з питань мешканців українського походження Ольга Хребор, голова вроцлавського гуртка Об'єднання українців у Польщі Ігор Саламон, очільник Фундації Україна та директор Почесного консульства України у Вроцлаві Артем Зозуля.

Директорка відділу співпраці з закордоном міської адміністрації Вроцлава Єва Голуб-Новаковська переказала привітання від мера, і зауважила, що «влада дуже рада, що в місті проживає стільки українців, які разом з іншими вроцлав'янами будують його та розвивають».

Голова Колегіуму Східної Європи Лауринас Войчюнас розповів, що він народився і жив у Литві. Його дім знаходився на вулиці, що межувала з вулицею Львівською. І тільки тут, у Польщі, він познайомився з Україною, репрезентованою українською громадою, та дуже її полюбив.

Понад 700 людей відвідали «Skovoroda Fest»

Попри те, що цьогоріч на підготовку було небагато часу, і виникали сумніви у зв'язку з пандемією, задумане таки вдалося втілити в життя. Учасниками фестивалю стали більш ніж 700 людей – українці, поляки і навіть вихідці з Сирії. А отже, захід стає багатокультурним, чого і прагнуть його ініціатори.

Музичним гостем і справжньою родзинкою фестивалю став гурт «Dakh Daughters». Його, за словами організаторів, вроцлав'яни дуже чекали.

Ми дійсно, як то кажуть, влучили в яблучко, і тішимося, що нам вдалося привезти гурт із України. Це була неймовірна енергетика і справжнє шоу! Дівчат не відпускали, кричали «на біс!» просили автографи, – розповідає Софія Баянова.

«Dakh Daughters» – це ансамбль із сімома учасницями, які грають на 15 інструментах. Вони співають кількома мовами та діалектами. Їхні пісні – це тексти Шевченка, Лесі Українки, Шекспіра тощо.

На фестивалі виступили два місцевих гурти: «Вимираючі Види» («VMVD/Vymyrauci Vydy») – вроцлавські музиканти з українським корінням, та молодий гурт «Pay Your Surgeon». Для «Вимираючих Видів» це був перший виступ на великій сцені, а глядачі – поляки та українці – потім розпитували організаторів, коли можна чекати на наступні концерти колективу.

Ярмарок, на якому можна відправити листа до України

Також учасники «Skovoroda Fest» могли по-справжньому поярмаркувати. Адже серед учасників фестивалю були майстри кераміки, ювелірних виробів зі скла та кришталю. Можна було придбати органічну косметику, товари для домашніх тварин, в'язані кошики, капелюхи та рукавички. Додаткові розваги та майстер-класи для дітей підготували партнери фестивалю – «Transfer Go» та «Grupa Impel». Можна було навіть вислати справжнього листа рідним в Україну.

Тому вже традиційно святкування стає можливістю для міжкультурної інтеграції мешканців Вроцлава та знайомства з сучасною українською культурою.

Фестиваль стає брендом

І хоча захід відносно молодий (нагадаємо, що він лише вдруге проводиться у Вроцлаві), «Skovoroda Fest» має конкретну мету – показати сучасне обличчя української та польської (а в майбутньому – й іншої іноземної) культури.

Ми дуже радіємо, що фестиваль стає брендом і, звичайно ж, плануємо масштабуватися. Хочемо просувати локальну культуру. От як, наприклад, той самий виступ вроцлавського гурту українського походження. Ми прагнемо підтримувати молоді таланти – людей, які популяризують сучасне українське. Але плануємо, щоб наш фестиваль рекламував і європейську культуру загалом. Тому хотілося би на майбутнє залучати й виконавців із інших країн, – говорять організатори.

«Skovoroda Fest» – це фестиваль творчої, багатокультурної співпраці, названий на честь українського філософа Григорія Сковороди. Це історична постать, що втілює відкриту, свідому, розумну, прогресивну Україну. До речі, від інших фестивалів, які проводяться у Польщі, він і відрізняється своєю ідейністю. ■

Олена САВЧЕНКО
Фото надані Фундацією Україна

eprasa.pl 69c3eff489

30 років – то дуже и мало

Продовження з 35 числа «НС»

Хоц родину в Україні маме од 1946 рока, то першый раз в іхнім новім місци прожываня были сме аж товды, кєд Україна зошмарила з себе радяньскы оковы. Самостійну «на сьвіт Божый вывели». За Союзу то не было такє просте, але што там, гнеска не час о тім бесідувати, о Самостійні лем мали бы сме гнеска розправляти. Кєд мал бым ювілейным рокам выставити оцінку, трудно бы мі было. Позитивном бы была, але не за высока.

Сьміло мож повісти, же Українці іспыт з самостійности здали барз добрі (в референдумі 90% оповіло ся за самостійном). Барз добрі знают чым свобода пахне, смаку свободы Українцям не одобрали ани сибірскы кайданы, ани муры радяньского гарешту. Жытя єднак вчыт, же більша штука єст не в самім знаню, але в тім як нашым знаньом хоснуєме. Україна скоро переконала ся, же папа цілому сьвіту правду голосил, бесідуючы, же: *Свобода то не лем брак тыранії, же свобода то не можливіст робліня того, што ся нам лем забажат. Свобода має свою внутрішню «логіку». Свобода все підчынена єст істинні, діє в чысто людяным гляданю істинны и в жытю в істинні* (Обєднані Нациї – 5.10.1995).

Самостійна Україна очами Поляків

Польща яко перша узнала існуваня самостійной України, бо самостійна Україна обмежат доступ Росиі до польскых кордонів. Мі ся видит, же пересічний Поляк інакше на Україну почал смотріти аж по Помаранчові Революциі, хыбаль головні за справом Небесной Сотні. За товдышніма подіями кыївского Майдану стежыли на жыво, 24 години на добу, завдякы інтернетовой телевізиі. Товаришка в праці, Полька, зьвідала ся ня ци то правда, же в Кыєві за самостійном Україном гордо стоят и представникы Лемків з Польщы. Одповіл єм, же нич о тім не знам, же хыбаль розходит ся о тых, котры по II Сьвітові війні выіхали до СССР. Омамлены были радяньскым добробытом, агітаторе повідали, же там сусід од сусіда одгороджений єст плотом з кобас. Фама о присутности Лемків на кыївскым Майдані хыбаль бере ся зо створеных там сьпіванок. Майдан на лемківску мелодию (*Горіла сосна...*) сьпівал о тім, што ся там діяло (*Горіла шына..., Горіла бочка...*). На наш напрям вказує и сумна, але прекрасна и зворушлива пісьня – *Пливе кача...* То закарпацка чутлива, аджи душевна пісня, блиска не лем нам, але каждому, хто розуміє єй зміст, єй слова зродили ся над Тисом. За рады мелодиі каждый, кєд лем єй чує, тихне, шапку здойме и голову схылит. Стала голосом-гымном Небесной Сотні, на кыївскым Майдані стоячой в імя самостійности України. Завдякы Небесной Сотні и пісьні, котра героів одпроваджала на Небесны Пасовиска, слава о Майдані и самостійні Україні лунала по цілым сьвіті. Пливе кача...

Майдан в нас

З Українцями раненыма на Майдані стрічали сме ся в Польщы, бо неєден з там пораненых лікував ся в нас. Одвиджали іх нашы и Полякы, треба было листу зробити, жебы єдного дня не мали за дуже гости. Тот, котрого-м познал (мал діру в долони), тішыл ся полемківскы, адже два разы. Жартував, же першый раз «тішил ся», же завдякы «гостинні» кулі долон зьвізд му не заслонила. Пак тішыл ся, же завдякы польскым дохторям зас може пальцями рушати. Великы пані дочепляют си довж ніхті, а бідачысковы з палців дроты стырчали. Не знам ци знал нашу пословицю, же госьцми двараз ся тішиме, кєд приходят и одходят. Тоты неожыданы «госьці» и Татарів з Криму зас прогнали.

Завдякы поведінці пораненых, и того вшыткого, што на Україні ся діяло и діє, думаня Поляків о Україні почало ся міняти. Інакше почали на Україну смотріти, пересічний Поляк юж так не гріл на Україну и громів за Волинь не метал. Єдны хотіли Майдан аджи во Варшаві робити, а другы скаканьом оповідали ся за таком а не іншом партийом (навязували до шыроко по Україні розповсюдженого: *Хто не скаче той...*).

Українці не лем на Лемківскі Ватрі

Од першых років самостійной Україны голым оком было видно, же єй мешканці барз ся тішат своїом вільном державом. На ждыньскі Ватрі зготували нам порядну гімнастику, каждый ансамбль выступ зачынал товды од: *Ще не вмерла...* З землі вставали сме и по-старому, кєд залунала *Червена калина...* ци шевченківскє *Реве та стогне...*, бо так нам остало по Шевченківскых вечерницях. Не вшыткы Лемкы з такого обороту справы были задоволены, вшыткы скоро піднимали сме ся, як лем зазвучал наш гымн, товды біляньчаньска «Лемковина» капелюхы знимала на *Горы, нашы горы Карпати...*

Українці товды зачали масово приїжджати до Польщы, іхали так як мы на Захід ци до Гамерикы. Єден Лемко, котрий до Союзу в '46 выіхал, бесідував, же з єдного міста Західньой України на Лемківску Ватру до Ждыні выіхало кільканадцет автокарів. Хоц вшыткы мали запрошыня од організаторів, зо вшыткых автобусів лем тот єден чловек дотер на ждыньску Ватру. Пак щасливий глядал підіздкы, кєд добрі єм затямил то до Ясла, бо там гандлювало його автокарове товариство. Кєд перед пандемійом был єм над морьом, то в Сопоті, Ґданьску и Ґдыні всядываль чул єм україньску мову або барз міцно одчувальний східний акцент. В Кракові ци в іншым більшым польскім місті єст так само. Біда, часто чую од знаємых, же дуже серед емігрантами з України єст такых, котры хочут ощадити своїм дітям того вшыткого, през што сами перешли. Так то юж єст, же пересічний Поляк, кєд чує чужу мову, то праві шапку знимат, аджи кєд знає, же то німецка. Не знам чом, кєд чує росийску, білоруску ци україньску бесіду, товды чысто інакше ся поводит, не кладе ух по собі, так як при англійскі ци дакі інші західні мові, а гордіє, „тыкат" и зразу на східняка з гори смотрит. Певні зато, хоц єст самостійна Україна, Українці сами ся полячат. Не чудуйме ся ім, мы сме повноправныма громадянами Польщы, ту гродженыма, а што спис то нас менше...

Лемкы в Україні

Може юж дос о україньскі еміграциі жыючі в Польщы, ходме до тых, котры Україну не залишыли. Знате юж, же до родины перший раз поіхали сме аж товды, кєд Україна стала самостійном державом. Нераз переіжджал єм польско-україньску границю, скоро довідали сме ся, чым она пахне. Кілька разы прібувал єм аджи през Ужгород в Україну віхати. Часом аджи и на словацко-україньскым переході была то школа перетрваня. Раз малы діти потрібували піти до тоалеты, а мы сме, же так повім, на земли ничыі якраз ся затримали. Україньскы службы юж нас одправили, а польскы ищы не приняли, бо черга по фрасі. Высідати з авт не можна было, бо зараз грявк такі, же страх. На наше щесьця підходили до нас и польскы митникы, єдна змилосердила ся над нами, позберала діти и одпровадила в тоалету. Мала річ, а тішыла и то як, дідове бесідували, же *Як бы не тот дох, то бы чловек здох.* Границю лишме юж в спокоі, хоц было бы о чім ищы писати. Каждый, хто єй переіжджал або переходил, знає як там єст.

Нераз іхали сме в Україну и то не лем до родины. Цікавий то край, вартат го самому посмакувати. Війна на сході похрестила нашы пляны, хотіли сме ищы и в Крим поіхати. Од знаємых, котры там были, дуже цікавого о нім сме чули.

Правду повісти, то фурт іздили сме лем в Західну Україну, найдальше были сме в Почаєві. Належал юж до царской Росиі, а нашы дідове, жыючы в австрийскі Галичыні, іздили там. Завдякы нашым екскурсиям віділи сме як Україна ся змінят, на жаль, не все на ліпше. Для нас то было добре, же за злотого більше в канторі платили, але не для України. Жена купила си нову торебку, не спішыли сме ся, кус сме си побесідували, експедєнтка повідала, же то половина єй місячной платні. Довідали сме ся, же єй місячна пенсия старчыт лем на чынш за мешканя. З мужом и дітми жыют з зарібків мужа, єй додатковой роботи и з того, што на огороді выросне. Родина и знаємы бесідували, же росийский газ барз подорожал, за Союзу нихто го не щадил, а тепер зимом треба ощадні ся гріти.

На україньскым селі

На селах тіж не легко ся жыло, бо колхозы и совхозы ся порозлітували. Так як в Польщы пегееры, але там ґаздів малорільных нияк не было. Зато нераз ту ци там видно было фалат необсіяной землі, шкодували сме, же лем бурян и лобода на чорні україньскі землі росне. На ставах и річках видно было рыбавків, обід ловили. Кєд єм радил з людми, кус нарікали, але и так щасливы были. Богу дякували за люди, котры брали ся за ґаздуваня. Пак, кєд кілька років минуло, кєд зас по Україні іздили сме, ту и там віділи сме юж ґаздівску руку, люде брали ся за роботу на своїм, в осени роля заорана, такой чорной и масной ниґдам ищы не віділ. Навозу єй жадного не треба, лем зерно шмарити, пак лем сонця и воды треба. Очы пасли сме стадами коров, часами коні были, адже тішыли сме, же иде ку ліпшому. Прецін не од разу Краків збудували.

В місті тіж и весело, и сумно

Во Львові тіж видно зміны. Хто почул, яка была ізда по львівскых улицях колиси, а яка днес єст, знає о чім раджу. Завдякы *Євро 2012* місто покрасьніло, але зміны выдно лем в серці міста, и то не всядываль. Гнешню війну єднак и во Львові видно, хоц до нєй далеко. Перше на улицях Львова не чути было росийской мовы, тепер часто впадат в ухо. Зыхали ту біженці зо Східньой України, мешканці Східньой України за то, же тепер не можут на літні канікулы на Крим іхати, одкрывают красу того міста, для них Львів єст туристычном Мекком. Львів єст справді цікавым, европейскым містом, інтересуючым и для мешканців Західньой Европы.

Неєден молодий львівянин єст добровольцьом идучым на східний фронт, на жаль, не вшыткы вертают. Не вшыткы, котрым, так на людскє око, вдало ся щасливі з війны вернути, сут щасливы. Нигда не забуду лиця молодого хлопця, котрий на пляци-стоянці в центрі Львова, помагал нам автом маневрувати. Од товариша-львівянина довідали сме ся, же єст єдным з тых, котры з війны вернули и тепер глядают свого місця в жытю. Не можут зняти з себе тягару війны, погыблых товаришів не можут оджалувати. Добрі, же з дому выходят, же глядают нормальности медже людми, а не в штырьох сьцінах. Не можут ся однайти в собі, в штоденным жытю міста глядают помочы, хочут найти затрачену рівновагу душы. Мусят на ново вчыти ся жыти. Хоц жыют, щасливы не сут, бо іх товарише вертали в домовині. Оплакуют іх не лем матере, іхні діти и жены, сусідам и знаємым тіж іх сум тіньом ся кладе, зрештом, як каждому доброму чловековы, сут жывыма барометрами людяности.

Ехо війны и в Польщы мож почути

Перед пандемійом мал єм чест опроваджати діти воінів погыблых на Сході України. Отец мітрат Іван Піпка гостили іх на «Сарепті». Спільні показали сме ім прекрасний Бардеів, старинне місто з рештками середньовічных мурів з баштами. Пішли сме з нима в бардейівскі Музей природы, а пак на зборівску білу Маковицю. Подабало ся ім. Кєд підходили сме під зборівский град, за руку зімало ня маленькє хлопеня и юж єй ся не пустило. Учытелькы-опікункы оначыли ся, бесідували, же не повинен того робити. Вывідувал ся о ріжны річы, а пак, кєд на Маковицю юж дішли сме, сам увільнил ся. Град познавал разом з іншыма дітми, котрым тота паскудна війна родича або родичів одобрала. Пак, кєд ишли сме юж назад до автокару, підходили до нас з о. мітратом и раз ищы за вшытко дякували. Мы сме Богу дякували, же зхрестил нашы дорогы. Переконали сме ся, же війна, хоц точыт ся барз далеко од нас, то и так серця выповнят сумом, ничым колишні хмары з-над Чорнобыля. ■

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

eprasa.pl 69c3eff489

Історія

Сагринь: міфи і правда

Ця стаття є відповіддю на реакцію Моніки Слядевської на інтерв'ю, яке доктор Маріуш Сава дав тижневику «Przegląd». Головний редактор Єжи Доманський відмовився публікувати матеріал Сави, аби «не підвищувати градус емоцій».

Повернення до міфів про історію Сагрині

Я із цікавістю прочитав текст Моніки Слядевської у 26 номері тижневика «Przegląd» під назвою «Повернення до історії Сагрині», що був відповіддю на інтерв'ю, яке я дав Бартошеві Конєчці і яке вийшло у 22 номері цього ж видання під назвою «Конфлікт пам'яті». Я покладав на нього велику надію, адже авторка служила в Армії Крайовій. Тому я мав нагоду почути голос свідка історії та унікальні спогади, чи познайомитися з оригінальними оцінками.

Моніка Слядевська підняла низку тем. У більшості з них я не є спеціалістом (якщо взагалі є ним у хоч якихось), оскільки не досліджував їх з використанням джерел (наприклад, український націоналізм під час війни), тому я прокоментую тільки ті, у яких почуваю себе компетентним.

У своїх розмірковуваннях авторка спирається на розповіді свідків війни та публікації Віктора Поліщука. Я розумію, що стаття у пресі не дозволяє навести повну бібліографію та навіть виокремити кільканадцять найважливіших робіт, але з моєї точки зору перелік наведених джерел дещо бідний. Я як історик у своїй роботі стараюся використовувати усі доступні архівні джерела та праці. Це дозволяє уникати звинувачень в однобічності.

Позиція, яку займає пані Слядевська, полягає у тому, що основною причиною нападу польського підпілля на Сагринь була антипольська діяльність ОУН; водночас вона вважає, що у своєму інтерв'ю я не сказав, який був «привід тих боїв». Поминаючи хоч би суперечку про те, чи боєм можна назвати зіткнення, у результаті якого тільки протягом одного дня загинули понад 1200 цивільних і максимум кілька нападників, я би хотів зауважити, що причин дій польського підпілля (злочину) стосувалося третє питання, яке поставив мені автор інтерв'ю. Я – прихильник інтерпретації, що рішення про знищення українських сіл не випливало виключно з діяльності бандерівських партизанів на Волині чи початку їхньої збройної діяльності на Люблінщині. Зокрема через це я вказав на воєнний (німецька окупація, виселення) та міжнародний контексти. Натомість речення «Немає нічого спільного з правдою теза доктора Сави про те, що німцям було важливо, аби демографічна політика була жорсткою передусім щодо українців» не витримує жодної критики, якщо співставити його із джерелами, які завдяки Чеславу Мадайчику відомі історикам уже понад сорок років. Згідно з намірами Оділо Глобочника, командира СС та поліції люблінського дистрикту, виселення повинні були завдати дискомфорту передусім українцям. «Окрім цього, через такі розселення житимуть у постійному неспокої не поляки, а саме українці, які стануть оборонною силою», – зазначав він у вказівках до операції «Вервольф» (23 червня 1943 року). Тож я не «дублював українську націоналістичну історіографію», а збудував свої твердження на джерелах тієї епохи.

Пані Слядевська вважає, що, говорячи про польсько-українські відносини 40-х років XX століття, не можна вживати слово «конфлікт». Я натомість притримуюся позиції, що відсутність незалежної української держави у той період не виключає існування конфлікту між народами, і що польсько-український конфлікт охоплював на різних рівнях (політичному, соціальному, релігійному, а пізніше – військовому) як довоєнний період, так і роки німецької окупації. Мало того: у контексті найближчих тижнів та кількох місяців після 10 березня 1944 року можна говорити про польсько-українську війну, яку завершив прихід совєтів. Війну на південно-східній Люблінщині між Армією Крайовою та Українською повстанською армією. Водночас це не заперечує факт, що ОУН-Б – як слушно зауважила Моніка Слядевська – вбивала співгромадян.

Моніка Слядевська схиляється до тези, що напад АК-СБ (Армії Крайової та Селянських батальйонів) від 10 березня 1944 року зробили на випередження перед запланованим на 16 березня бандерівським

▲ Маріуш Сава

ударом. Тим часом поляки, беручи участь у нападі 10 березня, нічого про цю гадану атаку не знали. Про це один із командирів Армії Крайової Стефан Квасневський писав уже після війни Мар'яну Ґолембєвському, коменданту підрозділу АК Грубешів. Незнані до сьогодні документи, які, за словами Маріуша Зайончковського, могли містити вказівки до реалізації так само невідомого наказу 6/44 із закликом до винищення поляків, були знайдені АКівцями лише 10 березня в атакованих Шиховичах. Вище я написав про «гаданий напад», оскільки вважаю: так само можна припустити, що документи з Шиховичів, у яких ішлося про якісь передбачені на 16 березня дії, стосувалися створення першої холмської сотні УПА у сусідньому селі Богородиця поруч із Грубешевим, і її відправку на тренування у Поромові (Волинь), що справді відбулося 15 та 16 березня 1944 року.

Два виділені на другій сторінці статті речення також можна уточнити. Вони звучать так: «Напад на Сагринь почався 10 березня 1944 року. Село обороняли УПА-УНС, українська поліція та підрозділ СС „Галичина"». Що ж, атака самої Сагрині і справді відбулася о 4:30 10 березня, але початок операції слід датувати вечором 9 березня, коли були спалені село Ментке, частини сіл Мірче та Турковичі, про що (щодо двох перших з них) писали у своїх звітах німці. У випадку підрозділів, що діяли у Сагрині, варто зазначити, що там не було жодної УПА. Цього не підтверджують жодні джерела. Багаточисельний підрозділ УПА або УНС міг перебувати у Шиховичах за день до польської атаки, що підтверджують розповіді українських мешканців, але у момент нападу його вже там не було. Представники Української допоміжної поліції на службі у німців відразу після нападу втекли з Сагрині. Нечисленні з них, можливо, захищалися разом із цивільними в будівлі дільниці. Вогнепальну зброю могли також мати члени місцевої самооборони та, швидше за все, члени Холмського легіону самооборони – якщо вони справді там були. «Підрозділ СС „Галичина"» у реальності складався із дезертирів із 5-го поліцейського полку СС. При нагоді варто зазначити, що солдати польського підпілля, які брали участь у нападі, не знали, чи справді у селах перебувають підрозділи УПА. Деякі з них під час слідства Інституту національної пам'яті (ІНП) давали такі свідчення: «Ця операція не була відплатою за злочини, скоєні підрозділами Української повстанської армії, оскільки у березні 1944 року, а особливо 9 та 10 березня 1944 року, у пацифікації тих земель підрозділи цієї армії не брали участі, а конкретно цих підрозділів там у той час взагалі не було», – так заявив у 2001 році Г. Р. на позивний «Орел», солдат Селянських батальйонів із Грубешівського.

Зі статті я роблю висновок, що пані Слядевська займає позицію, що перед нападом був відданий наказ милувати цивільне населення. Що ж, щодо цього немає послідовності у свідченнях партизанів. Сам Зенон Яхимек на позивний «Віктор» після війни згадував, що повторив такий наказ у першій половині дня 10 березня, коли Сагринь уже була знищена, – можливо, через те, що його вразили масштаби злочину. Це підтверджували також інші солдати, але вже, наприклад, С. Г. на позивний «Ґруда» перед прокурором ІНП стверджував, що такого наказу не було, але кожен солдат знав, що треба не чіпати жінок та дітей. Однак кількість жертв і докази застосування принципу колективної відповідальності (кожну людину, що мала українську кенкарту, – документ, що засвідчував особу у Третьому Рейсі – вбивали) свідчать про те, що такого наказу не було або що панував негласний дозвіл на те, аби йому не підкорятися. Окрім цього, варто зазначити, що безпосередньо до нападу залучили солдатів, які втратили сім'ї на Волині, явно не для того, аби вони охороняли українське цивільне населення.

Зі статті випливає, що авторка вважає число 120 жертв (цитуючи одного з солдатів СБ) найбільш правдоподібним (для одного села чи кільканадцяти – цього ми не знаємо). Це – одне з найбільш делікатних питань. Зенон Яхимек під час комуністичного слідства – може, для того, аби підкреслити свої заслуги у боротьбі з «українським фашизмом» – зізнався, що в Сагрині та інших селах «жертвами цієї операції стали близько 1000 українців, тобто від вогню та куль». Як вказано в останніх розрахунках Ігоря Галагіди, який дійшов до висновку, що тільки за один день у кільканадцятьох селах загинули щонайменше 1264 людини, сам командувач операції був найближчий до правди.

Я розумію термін «банда», який авторка вживає щодо УПА, хоча сам його не використовую. Відповідно до визначень Яна Пісулінського я вважаю, що члени УПА були партизанами, що мали «організований характер, розгалужену ієрархічну структуру, військову дисципліну, а окрім цього – політичну, а не кримінальну, мету», що відрізняє бандерівський партизанський рух від «груп із грабіжницькою метою та характером».

Як доказ геноцидного характеру УПА та обману, який вона використовувала, Моніка Слядевська наводить приклади захоплення та вбивства сотнею «Ягоди» Станіслава Басая «Рися», а також убивство у Крилові міліціянтів та цивільних, говорячи про це як про дві різні операції. Отже, тут йде мова про одну подію від 25 березня 1945 року, яка сталася у цьому надбужанському містечку. Операцію провів один із підрозділів Мар'яна Лукашевича «Ягоди» під командуванням Гриця Руденка «Сушки», а не сам «Ягода». Число жертв, яке наводить авторка, виглядає заниженим («18 міліціянтів та кілька цивільних осіб»). На основі даних самого безпекового відомства можна встановити прізвища близько десяти до кільканадцяти міліціянтів та кількох десятків цивільних. Подія в Ощові, яку наводить у цьому контексті пані Слядевська, сталася натомість роком раніше, ніж трагедія у Крилові, а саме – 17 березня 1944 року, тобто в абсолютно іншій політичній та військовій дійсності.

Варто прокоментувати також кілька менш істотних питань. Авторка оперує сполученням абревіатур «ОУН-УПА». Тим часом такої організації не існувало. Була Організація українських націоналістів Бандери та її збройне формування – Українська повстанська армія. Члени останньої підпорядковувалися націоналістичній структурі, але не мусили і часто не були її членами. Пані Слядевська говорить про «Українські допомогові комітети», тим часом у польськомовній літературі на цю тему використовується слово «pomocowych» (раджу тут тексти Анджея Божика). Окрім цього, восени 1939 року не було «українських солдат», оскільки тоді не існувало української армії. Це були солдати Війська Польського української національності. Я не наважився би також пов'язувати діяльність Українського центрального комітету з «українською поліцією» (фактично – з Українською допоміжною поліцією, що підпорядковувалася німцям). Перша з цих організацій, як пише сама авторка, була проявом діяльності мельниківців, а друга структура натомість була залежна від бандерівців. Обидві вели криваву боротьбу під час німецької окупації.

10. →

eprasa.pl 69c3eff489

ПОДІЇ

Повернення додому

Цього року минає 30-та річниця відновлення у Гломчі – одному з найдавніших сіл ще з часів Галицької Русі – греко-католицької парафії. Це стало можливим після того, як держава офіційно визнала греко-католицьку церкву після політичних змін у 1989 році, але також передусім завдяки наполегливим зусиллям парафіян, які мріяли повернутися до своєї церкви.

31 липня 2021 року стало днем, у який запланували відсвяткувати цю річницю, а також щорічний празник св. пророка Іллі, який припадає на 2 серпня. Мешканці Гломчі, нинішні і колишні парафіяни, які роз'їхалися по всьому світу, хотіли, аби з цієї нагоди до святині повернувся один із її дорогоцінних скарбів — чудотворна ікона Богородиці з XVII століття, іконографічного типу «Елеуса». Вона знаходиться у Сяноцькому музеї, і з огляду на умови зберігання вирішили зробити її копію, щоби Богородиця змогла у такий символічний спосіб повернутися до свого дому і дітей.

У цей суботній день, такий важливий для місцевої громади, святкові урочистості очолив високопреосвященний владика Євген Попович, архієпископ і митрополит перемисько-варшавський. На початку святої літургії ікону Богородиці під звуки дзвонів — її ровесників з XVII століття — внесли до храму і встановили в одному з бічних престолів. Після привітання владики для всіх парафіян і гостей розпочалася божественна літургія, яку з митрополитом співслужили місцеві отці з ряшівсько-сяноцькокго і краківсько-горлицького деканатів, отці зі Словаччини і Канади. У своїй проповіді владика згадав історію і сьогодення парафії, постать її покровителя пророка Іллі, а також Богородицю в чудотворній гломчанській іконі:

«Знаменним в історії парафії є те, що за часів пароха о. Івана Лайкоша вона отримала другого покровителя, яким є святий пророк Ілля. Відтоді наші святкування збігаються з літургійним днем відзначення цього великого пророка, якого наша церква вшановує 2 серпня.

Поглянувши на життя та подвиги вашого покровителя, можемо сказати, що у ньому відображена ваша доля і недоля. Гоніння, утиски, сумніви, та в кінці – вірність Богові й виконання покладеної на нього місії до кінця.

Пророк Ілля перед відходом на небо, на яке був узятий за свідченням Святого Письма — І Книги Царів, залишив народові свого учня Єлисея, який мав продовжувати його справу.

Так якось чудово складається у вас у Гломчі, що приходять та відходять парохи, змінюються покоління, але завжди з'являється хтось новий із вашого роду, хто продовжує будівництво цієї церкви на узгір'ї, яка є свідком Божої сили та Божої слави на гломчанській землі.

Сьогодні, у цей святковий та ювілейний день вашої церковної спільноти, хочу подякувати також усім вашим сусідам, гостям, місцевій та державній владі, яка допомагає вам належним чином піклуватися про цей прекрасний храм та підтримує вашого пароха у всіх його добрих починаннях, які він разом з вами хоче вводити в життя.

Після божественної літургії ми освятимо ікону – копію чудотворної гломчанської ікони Матері Божої, оригінал якої зберігається в Сяноцькому етнографічному музеї. Віримо, що під покровом ікон Матері Божої та святого пророка Іллі парафія у Гломчі і надалі, попри всі ускладнення та обмеження, зможе продовжувати своє посланництво – вести людей до Господа Бога, та бути сторожем ідентичності нашого народу, який тут у Гломчі прославився своєю вірністю та жертовним зв'язком із вірою батьків.

Сьогодні я вітаю всіх душпастирів цієї парафії, які трудилися тут і трудяться зараз – о. Миколу та о. Григорія. Вітаю всіх вірян: тих, що мають тут свої коріння, і тих, які постійно тут проживають, на щодень дбають про красу цього святого Божого храму. Нехай Господь всіх вас благословить, Пречиста Діва Марія огортає своїм покровом, а святий Ілля вчить справжньої відданості та вірності Господу Богу».

Після літургії відбулося освячення води й ікони Богородиці, а також мирування. Святкування завершилися спільним обідом у місцевому Домі культури. ■

о. Микола КОСТЕЦЬКИЙ

Продовження з 9 сторінки

Приписування «українським націоналістичним історикам» називання «радянськими партизанами», серед інших, солдатів Вершигори, не витримує критики, оскільки сам Хрущов, згідно з даними Маріуша Зайончковського, називав партизанів, підпорядкованих штабу Українського партизанського руху, «українськими совєтськими партизанами». Речення, у якому пані Слядевська пише про передислокацію Романом Шухевичем (!) на Холмищну (!) куреня «Залізняка», так само, як і ще одне – про присутність бандерівських сотень з Волині на Холмщині у 1943 році – взагалі складно оцінити.

З дрібниць, які варто виокремити, я би назвав іще неправдиву інформацію, яку наводить пані Слядевська, про те, що я є «колишнім працівником ІНП». Даючи інтерв'ю тижневику «Przegląd», як і тоді, коли авторка опублікувала свій коментар, я був і залишався працівником ІНП до кінця червня цього року (роботодавець зобов'язаний повідомити про звільнення за 3 місяці до фактичного завершення співпраці).

На закінчення випадає частково погодитися з пані Слядевською у тому, що «доктор Сава нездатний зрозуміти тих бурхливих часів». Однак як історик, що працює з джерелами, я намагаюся його зрозуміти – особливо мотиви дій. Натомість як внук репресованого комуністами після війни солдата Армії Крайової я і справді не здатен зрозуміти певних оцінок, наприклад, тих, що вихваляють злочинну акцію «Вісла» (раджу публікацію Кшиштофа Персака).

Історик, працюючи з джерелом, вдається передусім до його зовнішньої критики. Після аналізу статті Моніки Слядевської я поставив собі пов'язане з цим питання: чи вона фактично є тим, на що претендує, відтак – чи це автентичний, незалежний голос солдата АК, комбатанта, що спирається на власний досвід та самостійні оцінки? На жаль, я був дещо розчарований, оскільки текст-дискусія базується на популярних міфах щодо так званої операції на Сагринь, основою яких є небагата джерельна база та застарілі публікації. Поза тим, полеміку з моїм інтерв'ю можна назвати навіть надто очевидною, оскільки пані Слядевська публікувала практично ідентичний текст раніше, ще до того, як я дав інтерв'ю тижневику «Przegląd» (у 2018 році), на сайті Асоціації кресов'ян Кендзежин-Козьлє. ■

Маріуш САВА

Стаття вийшла у межах стипендії Польсько-українсько-канадського фонду «Калина»

Продовження з 4 сторінки

Потрапити безпосередньо на головну вулицю змогли не всі — для тих, хто прийшов за пів години до початку, там уже не було місця. Люди стояли на прилеглих вуличках, заповнили весь двір суспільного мовника «Українське радіо», з арки якого було видно парад, стояли на сходах навколишніх будівель — на самому Хрещатику та навколо багато монументальної архітектури, збудованої у часи СРСР, тож знайти «оглядові майданчики» там можна. Чимало глядачів приходили цілими родинами з дітьми, і ще в метро по дорозі до центру міста можна було побачити пасажирів у вишиванках чи з прапорцями. Було легко вгадати, на якій станції вони вийдуть.

Марш захисників та його учасники

Військовим парадом святкування у центрі не закінчилися. Учасники бойових дій на Сході третій рік проводять свій власний захід — Марш захисників. Уперше він пройшов 2019 року: коли Зеленський заявив, що відмовляється від військового параду на День Незалежності, ветерани АТО та ООС, які із цим не погодилися, тоді провели власний захід, на який у підсумку прийшло навіть більше людей, ніж на офіційні святкування. Із того часу — як уже помітно сьогодні — багато чого змінилося, але Марш захисників став традиційним і дуже важливим для військових, він проводиться паралельно з іншими святкуваннями та в координації з державними органами. На нього з'їжджаються учасники бойових дій із різних регіонів України, кожна область має свою власну «коробку» в колоні, для багатьох людей, це нагода побачитися і поспілкуватися, на захід масово приходять мешканці

Києва. Також марш із року в рік стає дедалі численнішим — цього разу люди йшли від столичного парку Шевченка до Майдану Незалежності три години (у звичайний день цю відстань можна пройти за 20 хвилин). Коли голова колони вже стояла на Бессарабській площі — початку вулиці Хрещатик — один із організаторів, сміючись, пояснив: йому дзвонять люди із прикінцевої частини колони і дивуються, чого ще ніхто нікуди не йде.

На чолі Маршу традиційно йшли родичі загиблих героїв Небесної сотні, полонених та зниклих безвісти – з портретами своїх рідних у руках. Окремі «коробки» в колоні мали волонтерські організації, які займаються лікуванням поранених та забезпеченням бійців на Сході технікою, а також військові капелани; ветерани йшли із членами своїх родин, багато хто — з дітьми. Несли прапори підрозділів та добровольчих батальйонів, кримськотатарський стяг, банери з назвами окремих міст. Люди, що стояли обабіч на вулицях, аплодували учасникам ходи – глядачів також були тисячі, вони вишикувалися уздовж усього маршруту. Усі вигукували гасла «Слава Україні — Героям Слава» та не дуже цензурну, проте дуже популярну кричалку «Путін — х*йло» (якраз днями мережею розлетілося відео, на якому цю фразу кричали на репетиції параду, і на нього «жвавим обуренням» відреагували в російських державних медіа). Цікаво, що до Маршу долучилися білоруси. В Україні їхня діаспора останнім часом стає дедалі численнішою, бо багато хто емігрує сюди, тікаючи від репресій Олександра Лукашенка. Вони ішли окремою «коробкою» у колоні, несли свої прапори та тримали банер із написом білоруською «Україна й Білорусь — разом назавжди». У коментарі Суспільному одна з учасниць заявила, що на Марш вийшли її земляки, для яких «Україна є прикладом». Були іноземці і серед глядачів. Я кілька разів чула поруч англійську мову, і один раз пояснювала якомусь чоловіку, що означає слово «Дякуємо», яке скандують люди.

Отож, чи вирізнялося це свято на фоні останніх кількох років — безперечно. І, звісно, «кругла дата» відіграє тут хай не останню, але далеко не першу роль. Моє особисте враження — заходи змінюються якісно: дедалі менше стає «розсинхронізації» між державними подіями та низовими ініціативами, більш послідовною та впорядкованою стає риторика посадовців. У контексті агресії Росії дуже важлива участь іноземних партнерів України, особливо військових. Усе це було би неможливим і без суспільних змін. І з цим українці точно можуть себе привітати. ■

Ольга РУСІНА

Фото – пресслужба Офісу президента

eprasa.pl 69c3eff489

КУЛЬТУРА

X Барви української культури в Банях-Мазурських

У Банях-Мазурських 21 серпня відбулися ювілейні X Барви української культури, які організував місцевий гурток Об'єднання українців у Польщі при співпраці з Будинком культури. Захід був присвячений 30-річчю незалежності України.

На сцені виступив легендарний вокально-хореографічний колектив «Ослав'яни» з села Мокре на Лемківщині. Вони представили публіці пісні і танці своїх земель, а також – Бойківщини, Закарпаття, Гуцульщини та інших регіонів України. Серед гостей були й «Вервочки» з Орлі. Їхній приїзд частково профінансував тамтешній Будинок культури, вважаючи творчість колективу гарною рекламою регіону. Кілька разів на сцену виходили молодіжний ансамбль «Надія» та церковний хор «Крилос» із Бань-Мазурських. На «Барвах» свою творчість презентували й сусіди – «Акварель» із Круклянок та «Друзі» з Венґожева. Широким було коло солістів – Юлія Карп (наймолодша з усіх артистів) та відомі вже українській публіці Ігор Гайдаш, Артур Михайлов та Роман Барняк. Зіркою ювілейного концерту був популярний і поза межами регіону фолк-рок-гурт «The Ukrainian Folk». А музичний супровід нічної забави забезпечив колектив «Корморан».

«Ослав'яни»

«Друзі»

Свято відбулося незадовго до 24 серпня, щоби можна було вшанувати незалежність України. Серед адресатів заходу були і польські сусіди. Оскільки усі живуть поруч, українці хотіли показати їм свою культуру і традицію, означити свою щоденну присутність. Донині «Барви» єднають людей. А у теперішній складний час пандемії вони дали можливість побути разом у ширшому колі.

«Нині люди, навіть якщо приходять до церкви, то відразу після літургії повертаються до хати. Колись вони зустрічалися, говорили, потім хтось ішов на чай чи пиво. Тепер цього немає, тому важливо, що свято дало можливість спілкування», – підкреслює голова гуртка ОУП у Банях-Мазурських Євген Нога. Він – оптиміст від природи. Бо хоча бачить, що молодь після навчання вже не повертається до регіону, а на уроки української мови щораз важче зібрати дітей, він усе-таки вірить, що місцеве українство у найближчому майбутньому буде в непоганому стані. Поки що тут мають своїх артистів, громадських активістів, а єднає їх усіх церква.

Місцевих українців й загалом українську культуру високо оцінили гості цьогорічного свята. Уповноважений маршалка Вармінсько-Мазурського воєводства у справах нацменшин Віктор-Марек Лейк нагадав, що польська сторона мусить підтримувати не лише громаду, але й Україну, тому що вона постійно знаходиться у стані війни. «Ми знаємо, хто наш противник, і що він небезпечний», – заявив посадовець. За його словами, поляки та українці мають бути разом і робити все для взаємної співпраці на всіх рівнях – між людьми, організаціями, школами, вищими навчальними закладами чи бізнесом.

Заступник голови вармінсько-мазурського сеймику Збишко Гомза нагадав, що ці землі стали спільною домівкою для українців, поляків та білорусів. «Після акції „Вісла", коли наших предків кинули у невідоме майбутнє, їм із представниками інших національностей вдалося створити одну спільноту», – сказав Збишко Гомза. Дякуючи організаторам від себе та від імені віцемаршалка Мирона Сича, він запевнив також у подальшій підтримці на рівні сеймику воєводства.

У тому, що підтримувати такі заходи з боку самоврядування – це обов'язок та велика приємність, переконаний війт ґміни Бані-Мазурські Лукаш Кулісь. За його словами, українська культура приваблює своєю барвистістю та жвавістю. Особисто високо він оцінив активність місцевих українців, які добре організовані і вміють вирішувати навіть найскладніші проблеми. «Ми всі можемо лише побажати, аби цей захід став частиною культурного календаря», – заявив Лукаш Кулісь.

До схожих формулювань вдалися і староста Голдапського повіту Мажанна Вардзеєвська та уповноважена воєводи у справах нацменшин Анна Лапінська. Серед учасників заходу був також співголова Спільної комісії уряду і нацменшин Григорій Купріянович. На його думку, важливо, аби українці не розглядали власну культуру через призму необхідності її збереження, а сприймали як щось, що дає можливість нормально жити і розвиватися.

«Думаю, великим досягненням українців у Банях-Мазурських та загалом на Вармії і Мазурах є те, що за майже 75 років після акції „Вісла" вони створили умови для функціонування у своїй культурі та традиції. І що польські сусіди сприймають це як щось звичне», – пояснив Григорій Купріянович. Він наголосив також на тому, що українці, які опинилися в регіоні всупереч своїй волі, зуміли збудувати власне життя і світ при повній повазі до спадщини, яка тут була до них. ■

«Вервочки»

«Не варто нарікати»

– говорить Ярослав Машлюх, керівник ансамблю «Ослав'яни», який нещодавно виступав на X Барвах української культури в Банях-Мазурських

▲ Ярослав Машлюх

Через рік «Ослав'яни» відзначатимуть 50-й ювілей. Як вам вдається так довго функціонувати?

Щиро кажучи, не знаю. Напевно, для цього потрібна група людей, що хочуть займатися фольклором і збереженням традицій. Ну й бажання працювати. У нас від самого початку все це було. Я знаю, що ансамблі мають кращі та гірші моменти існування. Щоби пережити останні, точно мусить бути оцей гурт людей, які одне одного чудово розуміють. І об'єднуються навколо мистецтва, намагаючись робити це якнайкраще.

Як на ваше функціонування впливає те, що на сцену виходять представники різних поколінь?

У нас завжди так було. Пам'ятаю, коли я малим хлопцем приходив подивитися на репетиції «Ослав'ян», там завжди були старші і молодші люди. Зараз маємо одну солістку, яка виступає від початку існування ансамблю. Але постійно приходять й молоді. Є теж сильна середня вікова група, яка працює разом уже багато років. Я тут, мабуть, уже 26-й рік. Це, може, й нетиповий приклад, але він показує, що різні покоління можуть порозумітися, якщо їх об'єднує спільна справа. Я знаю, що в інших колективах добирають артистів за зростом чи віком. Я й сам був у такій ситуації: мене не прийняли в один ансамбль через низький зріст. Мені це дуже не сподобалося, хоча я розумію, що є такі вимоги і вони можуть бути обґрунтовані. Натомість у нас такого немає: ми приймаємо всіх охочих після початкової школи без обмежень.

Чи ви сприймаєте виступи поза своїм регіоном як якусь місію або особливе бажання представити свою культуру?

Думаю, що всього потроху. Для нас важливо виступати. Попередній рік був дуже важкий, ми практично не зустрічалися. Потім навесні почали трохи працювати і, на щастя, вдалося підготувати репертуар. Думаю, що це – завжди пригода. Якщо ми їдемо у дальню мандрівку, то по дорозі можемо поговорити, поспівати і просто побути разом. Останнє особливо важливе у нинішній час, коли зустрічі обмежені.

Часто бувають такі моменти, як-от на концерті в Банях-Мазурських. До мене підходили слухачі, які походять із Мокрого або мають там родичів. При цьому відчуваються сильні емоції, а нам завжди приємно таких людей зустрічати. Завжди також тішимося, коли хтось говорить, що прийшов спеціально, аби нас побачити і послухати.

Незабаром у нас буде 50-й ювілей, тож відчувається також і місія. Бо цей ансамбль для чогось є, ми маємо показувати нашу культуру. У Мокрому, окрім нашого, зараз є три колективи: дитячий «Маленячок» і «Співанка», у якій виступають люди старшого віку. Можливо, ті діти, яких зараз вчимо співати і танцювати, потім прийдуть до «Ослав'ян».

Що ще може заохотити доєднатися до ансамблю?

Думаю, що тут спрацьовує вплив старших поколінь. Діти дивляться на нас і бачать спів, танець, зустрічі чи репетиції. Вони просто виростають із переконанням, що це щось важливе. Вони, як і дорослі, чекають виступу «Ослав'ян» на «Святі культури над Ославою». Тож серед дітей зацікавлення ансамблем стає чимось природнім.

Ми говоримо у час, коли наша громада відзначає 30-ліття незалежності України. Які твої міркування на цю тему?

«Ослав'яни» своєю діяльністю, думаю, вписуються у цей ювілей. Бо ми пропагуємо український фольклор, пісню та музику. Ми – частка великого українства. Громада не повинна надто часто думати про те, що буде за якийсь час. Минулий рік показав, що не варто забагато планувати. На мою думку, треба перестати нарікати, я принаймні не маю такої потреби. У нас в ансамблі зараз – майже 30 учасників. Коли треба, то на концерти з'їжджаються студенти або люди, які вже закінчили навчання. Отже, у нас є потенціал – треба тільки робити своє і тішитися з того, що маємо.

Сторінку підготував Григорій СПОДАРИК
Фото автора статей

eprasa.pl 69c3eff489

7. ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ у ВАРШАВІ

FUNDACJA Pro Musica Viva

Субота	Середа	Субота
04.09.2021	08.09.2021	11.09.2021
20:00	19:00	19:00
Хоровий концерт	**Камерний концерт**	**Оркестровий концерт**
Архикафедральна базиліка Івана Хрестителя у Варшаві, вул. Свєнтоянська, 8	Концертна студія Польського радіо ім. Вітольда Лютославського, Варшава, вул. Модзелевського, 59	Концертна студія Польського радіо ім. Вітольда Лютославського, Варшава, вул. Модзелевського, 59

Організатор фестивалю

FUNDACJA Pro Musica Viva

Роман Ревакович
художній директор

Фінансова підтримка

Проект співфінансується містом Варшава

zakochaj się w Warszawie · STOART · OBOLON · MagoVOX

Партнери фестивалю

ukrainian institute · ARCHIKATEDRA WARSZAWSKA Świętego Jana Chrzciciela · za'ks sprzyjamy wyobraźni · Związek Ukraińców w Polsce · Fundacja Nasz wybór

Інформаційні партнери

Наше Слово · RZECZPOSPOLITA · TVP KULTURA · день · TOK FM Pierwsze Radio Informacyjne · The Claquers · ІСЛАМІДІЯ · Україна молода

V Зустріч у Тростянці

Колишні мешканці села Тростянець та їх нащадки запрошують усіх охочих взяти участь у П'ятій зустрічі у рідному селі.

Заходи відбудуться 11-12.09.2021 року.

Детальніша інформація за номерами:

+48 609 271 201 – Богдан Патра (Тшеб'ятів),

+48 666 179 770 – Alina Bacic-Saliszewska (Słupsk)

ПРИЇЖДЖАЙТЕ У РІДНЕ СЕЛО!

З нагоди 60-ліття шлюбу

Ольги та Василя Пецушків

складаємо найщиріші вітання.
Бажаємо здоров'я, радості, щастя і многая літ.

Діти Богдан та Івона з сім'ями,
внуки Оксана, Зоряна, Ксеня, Борис і Максим
та правнуки Матвій, Вікторія, Захар та Микола

Українське історичне товариство у Польщі
запрошує усіх, кого цікавлять відносини українців з їхніми сусідами на

III Міжнародну наукову конференцію «Українці та їхні сусіди протягом віків: політика, економіка, релігія, культура і щоденне життя»

Подія відбудеться 11 вересня 2021 року в українському Народному домі у Перемишлі з 8.00 до 15.00.

Дослідники з чотирьох країн представлять 51 доповідь в трьох секціях: українсько-польські відносини до 1947 року, українсько-польські відносини після 1947 року, відносини українців з іншим народами. У ході конференції відбудеться нагородження Олександра Бачика – почесного консула України в Перемишлі та д-ра Євгена Місила – відомого історика медаллю «Сторож Пам'яті».

Від імені Оргкомітету
професор Роман Дрозд

XIX Загальнопольський рисунковий конкурс

«Рідні землі дідусів моїми очима»

Роботи можна виконати в різних пластичних формах (найкраще – формат А3). Просимо не класти на малюнки пластилін та гострі елементи, які можуть знищити дитячі праці під час транспортування.
Братимуться до уваги тільки індивідуальні роботи.

На звороті (ззаду) треба вказати:
- ім'я і прізвище
- клас і школу, вік автора
- адресу і номер телефону.

Професійне журі оцінюватиме роботи у категоріях:
1) діти дошкільного віку (до 6 років)
2) школярі 7-9 років (початкова школа)
3) школярі 10-12 років
4) школярі 13-15 років.

Найкращі праці будуть нагороджені та показані під час XLVI Фестивалю українських дитячих ансамблів – Кошалін-2021.
Праць не повертаємо!

Роботи просимо надсилати до 20 жовтня 2021
на адресу: Związek Ukraińców w Polsce
Zarząd Oddziału w Koszalinie
ul. J. Piłsudskiego 6/1, 75-500 Koszalin
тел.: 94 342-64-70, 884-994-009
zup_koszalin@wp.pl

Управа відділу ОУП у Кошаліні

Ольштинський відділ ОУП
та Об'єднання німецьких товариств Вармії та Мазур

• MANGAS ZUREŁES • ЛАСКАВО ПРОСИМО
• SERDECZNIE ZAPRASZAMY
• WIR LADEN HERZLICH EIN
на

XI Музичний фестиваль народів Європи

«Під спільним небом»

5 вересня, початок об 11.00.
Ольштинський амфітеатр ім. Чеслава Нємена

Виступлять:
- Український ансамбль народного танцю «Думка» з Ґурова-Ілавецького
- Вокальний гурт «Сузір'ячко» з Ольштина
- Німецькі хори і гурти з Нідзіци, Оструди і Лідзбарка-Вармінського
- Німецький танцювальний гурт «Сага» з Бартошиць

Зірки фестивалю:
- Вокально-інструментальний гурт «Бриз» Військової музичної академії Одеси
- Ромський вокально-інструментальний ансамбль «Гітано» з Ольштина
- Солістка Моніка Кшензек

В репертуарі: українські, німецькі, ромські, татарські, вірменські, польські та інші пісні і танці

Вхід вільний

98 Кавалер, працює у Канаді. 42 роки. Познайомиться з панною українкою від 30 до 40 років. І запрошую у Канаду з метою одруження.

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.
Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego –** Paweł Łoza, **sekretarz –** Tetiana Daniuchenko, **redaktorzy –** Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny –** Olga Rusina, **redaktor techniczny –** Olga Michaluk, **prenumerata, reklama –** Łesia Korostatewycz.
Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7
03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),
22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),
E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,

Internet: http://ukraincy.org.pl, http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo"
Druk: Drukarnia „Efekt". **Nakład** 2500 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

ISSN 027-8254

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.
„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

XLVI Фестиваль українських дитячих ансамблів КОШАЛІН-2021

відбудеться 13-14 листопада 2021 року (субота, неділя)

Заявки про участь ансамблів просимо надсилати поштою до 15 жовтня ц.р. на адресу:

Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Oddziału w Koszalinie, ul. J. Piłsudskiego 6/1, 75-500 Koszalin
тел.: 94 /342-64-70, 884-994-009 zup_koszalin@wp.pl

У заяві слід вказати: • назву ансамблю • місцевість • ім'я та прізвище керівника, а також його електронну адресу і телефон • тему, заголовок, тривалість програми (субота – не довше 15 хв., неділя – 10 хв.) • кількість виконавців та опікунів (1 на 15 дітей) • кількість мікрофонів тощо.

Управа відділу ОУП у Кошаліні

eprasa.pl 69c3eff489